

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Diplomová práce

**PRACOVNÍ PRÁVO A SPORT SE
ZAMĚŘENÍM NA FOTBAL**

MGR. PAVEL BACÍK

Plzeň 2015

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra pracovního práva

Diplomová práce

**PRACOVNÍ PRÁVO A SPORT SE
ZAMĚŘENÍM NA FOTBAL**

MGR. PAVEL BACÍK

Plzeň 2015

Studijní program: Magisterský

Obor: Právo a právní věda

Vedoucí práce: Mgr. Miroslav Hromada, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou prací na téma „Pracovní právo a sport se zaměřením na fotbal“ zpracoval samostatně. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury v souladu s vnitřními předpisy Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni.

V Plzni dne 31. března 2015

.....

Mgr. Pavel Bacík

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucímu diplomové práce panu Mgr. Miroslav Hromadovi, Ph.D. za ochotu, vstřícnost a především za to, že byl ochoten přijmout a zaštitit odborné vedení této práce.

OBSAH

1. ÚVOD	4
2. SPORT, SPORTOVNÍ PRÁVO A JEHO VÝVOJ	9
2.1. Sportovní právo - definice perspektivy	10
2.2. Evropská judikatura a její význam pro postavení profesionálních sportovců.....	13
3. POSTAVENÍ PROFESIONÁLNÍCH FOTBALISTŮ	18
3.1. Rozdíl mezi kolektivním a individuálním sportem a vliv na postavení sportovce	22
3.2. Profesionální fotbalový hráč jako OSVČ	24
3.3. Profesionální fotbalový hráč jako zaměstnanec- žádoucí stav?	27
3.4. Problematika „švarcsystému“ v profesionálním fotbale.....	29
4. PROFESIONÁLNÍ FOTBALISTA A ZÁVISLÁ PRÁCE.....	33
4.1. Závislá práce a její definiční znaky	35
4.2. Definiční znaky závislé práce aplikované na profesionální fotbal..	38
4.3. Postavení profesionálního sportovce v judikatuře českých soudů	44
5. PERSPEKTIVY VÝVOJE PRÁVNÍ ÚPRAVY	49
5.1. Minimální požadavky pro smlouvy profesionálních hráčů fotbalu	51
5.2. Základní kritéria a požadavky hráčských smluv	52
5.3. Aplikace „minima požadavků“ v českém fotbalovém prostředí	54
6. ZÁVĚR.....	56
7. SUMMARY	58
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	59
SEZNAM CITOVANÝCH PRAMENŮ	63

1. ÚVOD

Tato závěrečná práce nesoucí název „*Pracovní právo a sport se zaměřením na fotbal*“ se věnuje problematice, která ještě donedávna nebyla v České republice příliš obvyklá, a proto dlouhodobě opomíjená. V poslední době toto ovšem neplatí. Obzvláště v posledních několika letech se téma sportu a jeho propojení s právem a jeho jednotlivými obory dostává do popředí zájmu stále více odborníků z řad právníků, politiků a v neposlední řadě, díky všeobecné popularitě sportu a jeho sociálního přesahu, také široké veřejnosti. V právní oblasti můžeme hovořit o dynamickém rozvoji poměrně mladého oboru sportovního práva. Pozornost publika se dnes již nevěnuje pouze sportu samotnému a výkonům na hřištích, kurtech, či ledových plochách, ale stále častěji se zaměřuje na sportovce jako na již tradiční celebrity, se zájmem o jejich osobnosti, soukromý život apod.

Jedním z takovýchto témat jsou i otázky spojené s prací sportovců, a zejména pak s jejich právním postavením ve vztahu výkonu jejich sportovní činnosti. Zatímco v některých, zejména západních, státech tato diskuse probíhá již desítky let a některé státy (jako například Belgie, Francie, či Portugalsko) přijaly speciální legislativu upravující postavení sportovců a jejich status jako zaměstnanců, tak v evropských postkomunistických zemích, mezi které lze Českou republiku nepochybně zařadit, je tato diskuse teprve na samém začátku. To může dokázat například na čím dál větším množství pořádaných konferencí, workshopů a seminářů, které se konají v České republice a které se tématu pracovního práva a sportu nebo sportu a postavení sportovců jako zaměstnanců a jejich postavení v pracovněprávních vztazích věnují. Za všechny můžeme zmínit konferenci s mezinárodní účastí konanou v červnu roku 2014 na

půdě Právnické fakulty Univerzity Karlovy s názvem „Profesionální sport a pracovní právo“, za účasti předních českých a slovenských odborníků na pracovní právo a předních českých odborníků na právo sportovní.

Není náhodou, že pokud se budeme bavit o propojení sportu a pracovního práva, tak nejčastěji se dříve nebo později tato diskuse přesune ke konkrétním příkladům z praxe, a to nejčastěji z praxe ve fotbalovém nebo hokejovém prostředí. Právě tyto dva (v České republice) populární kolektivní sporty, patří mezi ty, kde diskuse ohledně postavení profesionálních hráčů a jejich vztahu s pracovním právem, rezonuje nejvíce a nejdéle. Možná právě díky tomu mají výše zmíněné sporty jednu z nejpropracovanějších legislativ a vnitřních předpisů. Ve fotbale, který je díky dlouholeté vášni autorovi této práce velmi blízký, jsou těmito hlavními nositeli zejména Evropská fotbalová unie (UEFA) a Mezinárodní fotbalová asociace (FIFA) společně s dalšími mezinárodními organizacemi a jejich orgány. Za všechny zmiňme Asociaci profesionálních hráčů (FIFPro), která by šla do jisté míry přirovnat ke „quaziodborovým svazům“ dnešní doby. Tyto vlivné mezinárodní organizace se pokoušejí postupně na základě diskusí rozvíjet a kultivovat podmínky nejen v oblasti sportu samotného (to co se děje na hřišti během utkání a bezprostředně po něm), ale mají velice často i přesah do oblastí mimo samotný sport. K tomu neméně přispívá také postupné zapojení se do tohoto dialogu ze strany Evropské unie a zejména Soudního dvora Evropské unie (dříve Evropského soudního dvora), prostřednictvím své rozhodovací praxe. Logickým vyústěním tedy bude, že tato diskuse postupně prosakuje také do jednotlivých národních států, včetně České republiky.

Hlavní cíl této práce, který si autor stanoví, je tedy zejména podat určitý přehled o vývoji této diskuse o propojení sportu

a pracovního práva a současně otázky spojení s postavením profesionálních sportovců v České republice ve vztahu k výkonu jejich činnosti. Jak název sám napovídá, tak se autor zaměří zejména na české fotbalové prostředí. Důvodem k tomuto počínu je fakt, že jednak mu je toto prostředí díky dlouholetému výkonu funkce rozhodčího blízké, tak i skutečnost, že právě na půdě Fotbalové asociace ČR v posledních dvou až třech letech tato otázka vyvstává nejčastěji. Dokonce v nedávné době, tedy v březnu roku 2015, došlo k výraznému posunu v oblasti postavení a podmínek profesionálních hráčů, a to především díky přijetí tzv. minimálních požadavků hráčských smluv s účinností k 1. dubnu 2015.

Základní otázka, která se bude opakovaně objevovat v této závěrečné práci je, zda může být **sportovec v ČR zaměstnancem?** V posledních několika letech se mezi odbornou veřejností, ale také mezi politiky a koneckonců také majiteli klubů a samotnými hráči objevila na toto téma velice zajímavá a vzrušená debata. V podstatě existují dva základní tábory. Prvním táborem jsou příznivci tohoto stavu, kteří ho považují z mnoha důvodů za žádoucí. Druhým táborem jsou odpůrci, kteří ve stávajícím stavu nevidí nic špatného a upozorňují na důsledky, které by tento krok mohl prakticky znamenat. Hlavním jejich argumentem je nedostatek finančních prostředků v profesionálním sportu. Ve chvíli, kdyby kluby musely ještě navíc odvádět za své „zaměstnance“ povinné odvody, tak je to (dle jejich zástupců) doslova likvidační situace. Naopak pro stát by to mohl být nemalý příjem a pro některé současné sportovce velice vítaný stav. Kdyby získali alespoň nějaké jistoty v případě zranění, pracovní neschopnosti nebo angažmá.

Jak jsme naznačili, tak zatímco v táboře odpůrců je delší dobu relativní klid a vyčkávají, tak na straně podporovatelů dochází k určitým

změnám a z jejich strany začíná volání po sportovcích - zaměstnancích sílit. Zajímavé jsou zejména diskuse, které se vždy objevila v souvislosti s některým z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Takováto rozhodnutí jsou ostře sledována především samotnými kluby, včetně jejich právních zástupců právních zástupců, kteří jsou v očekávání, jaké další povinnosti jim taková aplikační praxe přinese, a to zejména v oblasti daňové, sociálního zabezpečení a dalších.

Co se týká struktury práce, tak práce je členěna do celkem šesti kapitol včetně úvodu a závěru, přičemž v úvodu se zaměříme zejména na vysvětlení původu propojení sportu, sportovního práva a pracovního práva. Dále se zaměříme na představení zcela zásadních evropských judikátů, které jako jedny z prvních řešily problematiku postavení profesionálních sportovců a vztahu a jejich vztahu s pracovním právem. Výše zmíněné judikáty byly zásadní pro další diskusi a zejména pro praxi aplikovanou v evropských zemích.

V následujících kapitolách se pokusíme představit současnou praxi v rámci českého prostředí, se zaměřením na typy právních vztahů sportovců a jejich postavení včetně otázek zabývajících se nelegální prací a tzv. švarcsystému. Následně se zaměříme na sportovní činnost ve vztahu k zákoníku práce a položíme si zcela zásadní otázku, zda sportovní činnost profesionálních sportovců vykazuje znaky závislé práce?

V závěrečných kapitolách se pro dokreslení podíváme na tuto problematiku ze strany českých soudů a jejich významných judikátů. Na samotný závěr se pokusíme stručným způsobem popsat perspektivy vývoje problematiky, se zaměřením na určité kroky zaváděné v rámci českého fotbalového prostředí a českých profesionálních soutěží.

Momentálně se v českém prostředí dosud nenachází velké množství odborné literatury či případných jiných použitelných zdrojů, které by se této problematice věnovaly. Nicméně postupně se množí odborné články a příspěvky, ve kterých se obdobným tématům věnují přední odborníci v oblasti pracovního práva, mezi něž se ku příkladu řadí Prof. JUDr. Miroslav Bělina, CS., anebo vedoucí katedry pracovního práva a sociálního zabezpečení na PF UK v Praze doc. JUDr. Jan Pichrt, Ph. D. Obzvláště přínosné jsou z tohoto pohledu nejrůznější konference s tematikou sportovního práva a workshopy zaměřené na propojení sportu a práva. Tyto konference a workshopy pořádají například Česká společnost sportovního práva, z.s. anebo legislativně-právní oddělení Fotbalové asociace České republiky, věnující se tématu z praktického hlediska. Zajímavostí je, že na tomto oddělení působí také absolventi naší fakulty JUDr. Jan Pauly a Mgr. Martin Galáž.

2. SPORT, SPORTOVNÍ PRÁVO A JEHO VÝVOJ

Tato práce se zabývá problematikou sportu, práva a jejich vzájemného vztahu. Pokud bychom chtěli být ještě konkrétnější, tak ve vztahu k této práci můžeme hovořit o tom, že tato práce se dokonce zabývá určitým úsekem sportovního a pracovního práva, resp. jedním z témat, které tyto dva právní obory v podstatě prolíná. Zatímco pod pojmem pracovního práva si každá osoba dokáže představit konkrétní obor práva s dlouholetým historickým vývojem, dokáže s velkou pravděpodobností pojmenovat jeho základní instituty a základní právní předpisy, tak sportovní právo je vůči pracovnímu právu, jako jednoho z tradičních oborů soukromého práva¹, v podstatě „nováčkem“ a pro mnohé neznámým a bezobsažným pojmem. Pokusme se tedy tento relativně nový, dynamicky se rozvíjející obor zvidavému čtenáři trochu více přiblížit a vymezit.

Současně se pokusíme čtenáře přesvědčit o tom, že právě sportovní právo má s pracovním právem mnoho společného, a to zejména díky praktickým otázkám se kterými se oba obory ve vztahu ke sportu a práci jako dvěma současným fenoménům, potýkají. Právě otázky spojené s aplikací pracovního práva na sport jako celek a sportovní činnosti, otázky spojené s právním postavením a právními vztahy mezi sportovci a jejich „zaměstnavateli“, jsou jedny z nejzásadnějších otázek, které lze v rámci odvětví sportovního práva prakticky zodpovídat.

¹ **Soukromé právo** (*ius privatum*) je souhrn právních norem, které vytvářejí určitý protipól vůči právu veřejnému. Toto dělení pochází již z římského práva a je dodnes uznáváno. Netýká se ovšem jen práva objektivního, ale i subjektivních práv, lze proto také hovořit o „subjektivním soukromém právu“. Hranice mezi soukromým a veřejným právem však není zcela zřetelná a často mohou vznikat spory o to, je-li určitý právní vztah soukromoprávní nebo veřejnoprávní. Mezi obory soukromého práva tradičně patří právo občanské, obchodní, rodinné, ale také pracovní.

Než se následně vrhneme do vybraných praktických právních otázek aplikovaných na české prostředí, a jak zejména název této práce napovídá, do oblasti českého profesionálního fotbalového prostředí, tak se pojďme podívat také do historie vývoje této problematiky v evropském a celosvětovém kontextu prostřednictvím některých vybraných „evropských“ judikátů.

Nutno ještě na začátek poznamenat a během psaní této závěrečné práce mnohokrát zopakovat, že vývoj problematiky postavení hráčů a fotbalových klubů je v České republice, ale stejně tak i v ostatních postkomunistických státech, značně odlišný od vývoje právních úprav v západní Evropě a ostatních vyspělých států. Nicméně je záhodno poznamenat, že tyto otázky a vývoj se začíná diskutovat i v ČR a okolních státech. Z tohoto důvodu je, dle mého názoru, žádoucí zmínit alespoň krátce nějaký historický kontext vývoje vztahu sportovního a pracovního práva v kontextu této práce a také ho představit jako určitý žádoucí stav pro budoucí vývoj v České republice.

2.1. Sportovní právo - definice perspektivy

V kontextu této práce je neméně důležité se pokusit definovat pojem sportovního práva. Sportovní právo je velice specifické právní odvětví, ve kterém se prolíná obecné právo daného státu s mezinárodním právem, právem EU a zvláště se specifickou legislativou jednotlivých sportovních organizací, svazů a nadnárodních sportovních institucí. Sportovním právem se tedy rozumí veškerá legislativa, která upravuje samotný výkon sportu a práva a povinnosti fyzických či právnických osob, jež se daného sportu účastní, včetně veškeré problematiky, která je spojena s vytvářením a aplikací

legislativy. Sportovní právo je specifické zvláště v oblasti řešení sporů, kdy většina kauz spadá do jurisdikce speciálních institucí. Sportovní právo se neustále vyvíjí a je třeba intenzivně pracovat na rozvoji legislativy v jednotlivých sportovních odvětvích a jasně definovat autonomii sportovních asociací.² V současnosti má u nás nejvíce propracovanou legislativu fotbal (kopaná) a lední hokej. Jak bylo naznačeno, tak sportovní právo je potřeba chápat jak ve vnitrostátním, tak mezinárodním kontextu. Jedná se o právo, které nelze jednoznačně zařadit pod dichotomii práva soukromého, nebo veřejného, ale dá se říci, že obě dvě kategorie se jím prolínají. Obecně lze říci, že se jedná o mladé, neustále se vyvíjející a perspektivní právní odvětví, které se stává čím dál tím více předmětem zájmu nejen odborné veřejnosti, ale jednotlivá témata se stávají stále častěji předmětem zájmu médií a široké veřejnosti.

Pokud se podíváme na advokátních kanceláře zabývající se nabídkou služeb v oblasti sportovního práva, tak se nejčastěji jedná o služby v této působnosti. Jedná se o fungování, působnosti a struktury sportovních institucí nebo svazů, uzavírání a tvorby profesionálních smluv, přestupů sportovců, řešení odpovědnosti za škodu při úrazech vzniklých v souvislosti se sportovní činností a v neposlední řadě právní zajištění přestupů sportovců mezi kluby na tuzemské a mezinárodní úrovni.³

Jak je patrné, tak jedním z významných témat, kterým se tento obor zabývá, je postavení sportovců a právní jednání spojené s jejich přestupy a tvorbou profesionálních smluv. S tím velice úzce souvisí také to, co nás zajímá předně v této práci, a to je diskuse ohledně postavení profesionálních sportovců v rámci vnitrostátní

² HAMERNÍK, P., Sportovní právo s mezinárodním prvkem. Praha: Auditorium, 2007. s. 10-11.

³ Nabídka advokátní kanceláře Češka, Císař, Smutný dostupné na: <http://www.akccs.cz/sluzby/pravo-sportovni/>, 23. 3. 2015;

pracovněprávní legislativy, a samozřejmě také v rámci například práva evropského a otázky spojené s postavením profesionálních sportovců jako zaměstnanců. V tomto smyslu lze v podstatě tuto tematiku zařadit z hlediska oboru, jak pod právo pracovní, tak právo sportovní. O propojenosti obou těchto zajímavých oborů také svědčí fakt, že v českém prostředí, kde si teprve sportovní právo na jednotlivých univerzitách, ale také mezi odbornou veřejností, si teprve hledá své příznivce, tak bylo uspořádáno v posledních třech letech hned několik konferencí a samostatných přednášek na téma postavení profesionálních sportovců a věnující se propojení a vzájemnému vztahu pracovního práva a sportu. V tomto ohledu lze ocenit zejména Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, na jejíž půdě nejenže byl již druhým rokem zaveden předmět sportovní právo, ale kde bylo uspořádáno v minulém roce hned několik samostatných seminářů s tematikou práva a sportu a 19. června 2014 se zde konala zajímavě obsazená konference Sport a pracovní právo. Mezi další konference, které přispěly k diskusi v rámci tématu propojení pracovního práva a sportu, byla rovněž Československá sportovně právní konference, konaná v březnu 2013 pod hlavičkou České fotbalové asociace fotbalových hráčů, s cílem rozšiřovat sportovně právní prostředí, rozvíjet přeshraniční spolupráci a kultivovat mezinárodní a vnitrostátní fotbalové prostředí⁴.

Závěrem lze tedy říci, že otázky spojené s pracovním právem a zejména jeho aplikovatelnosti na činnost profesionálních sportovců a otázky spojené s jejich postavením, lze považovat za jedno z témat, které je vlastní také sportovnímu právu a je do značné míry jeho součástí. Není náhodou, že jedni z největších expertů na sportovní právo jsou původní profesí právníci v oboru pracovního práva. Za všechny lze uvést již dnes čestného předsedu mezinárodní

⁴ <http://www.cafh.cz/aktuality/ceskoslovenska-sportovne-pravni-konference/66>, 22. 3. 2015;

organizace profesionálních fotbalových hráčů FIFPro pana prof. Rogera Blainpaina anebo italského profesora práva a předsedu Italské sportovně-právní asociace v Římě Michela Colucciho.⁵

2.2. Evropská judikatura a její význam pro postavení profesionálních sportovců

Jak jsme výše naznačili, tak právní posouzení vztahu sportovec - sportovní klub spadá také do sféry zájmu Evropské unie. Právě v otázkách výkonu sportovní činnosti jednotlivců, zejména v kolektivních sportech, vyvstaly určité bariéry týkající se volného prostoru evropského trhu a týkající se sportovní regulace, svobody poskytování služeb, resp. svobody pohybu pracovních sil. Tyto bariéry musely být nakonec odstraněné rozhodovací činností Evropského soudního dvora (dále také „ESD“)⁶. V rozhodnutí ve věci Walrave a Koch⁷ a ve věci Doná vs. Mantero⁸ se ESD snažil vyhnout klasifikaci sportovní činnosti a rozhodnutí o činnosti sportovců kolektivních sportů a pojednávat o nich jako o platném výkonu práce, nebo poskytování služeb. Odborné veřejnosti jsou snad již téměř notoricky známé rozhodnutí v kauzách Bosman⁹ a Kolpak¹⁰.

Jedním z nejpopulárnějších judikátů, který je nezbytné zmínit pro pochopení kontextu této problematiky, a který lze ve světle tématu práce považovat za přelomový ve vztahu sportu a postavení profesionálních sportovců a jejich práv, je rozhodnutí Evropského

⁵ BLAINPAIN, R.; COLUCCI, M., HENDRICKX, F., The Future of Sports Law in the European Union: Beyond the EU Reform and the White Paper. Wolters Kluwer. 410 s. 2008. s. 10-12.

⁶ Dnes se tato soudní instituce přejmenovala na Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) v důsledku přijetí Lisabonské smlouvy z roku 2009.

⁷ Rozhodnutí ESD C-36/74 ze dne 12. prosince 1974 dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61974CJ0036>, 22. 3. 2015;

⁸ Rozhodnutí ESD C- 13/76 ze dne 14. července 1976, dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61976CJ0013>, 22. 3. 2015;

⁹ <http://www.independent.co.uk/sport/who-is-jeanmarc-bosman-1602219.html>, 22. 3. 2015;

¹⁰ Rozsudek ESD C-438/2000 ve věci Kolpak ze dne 8. 5. 2003

soudního dvora ze dne 15. 2. 1995 v případě fotbalisty Jean-Marc Bosmana.

Jean-Marc Bosman¹¹ byl hráčem belgického klubu RFC de Liège. V roce 1990 o něj projevil zájem francouzský fotbalový klub USL Dunkerque, hráči mezitím vypršela smlouva s RFC Liège. V té době bylo v evropském fotbale běžné, že zájemci museli platit finanční částky pro získání hráče tomu klubu, se kterým měl hráč uzavřený svůj předchozí kontrakt, i když ten již dávno vypršel a skončil.

Nicméně dle těchto pravidel francouzský fotbalový klub USL Dunkerque nenabídl částku dle představ RFC de Liège, a ten Bosmana odmítl uvolnit. Hráč Bosman se cítil poškozený a obrátil se na ESD. Soud trval pět let a nakonec dal belgickému fotbalistovi za pravdu. Výsledkem tohoto rozhodnutí, které se nazývá také tzv. Bosmanovo pravidlo (*Bosman ruling*)¹², bylo několik významných důsledků, které položily reálné základy dalším judikátům z této oblasti a rovněž úvahám o postavení profesionálních sportovců v rámci platného práva.

Zjednodušeně lze konstatovat, že toto rozhodnutí vedlo k ukončení (do té doby) zavedené praxe, kdy byl fotbalovými kluby

¹¹ **Jean-Marc Bosman**, nar. 3. října 1964 je bývalý belgický profesionální hráč fotbalu, který nejvíce proslul nikoliv díky svému fotbalovému umění, ale díky judikátu Evropského soudního dvora C-415/93 ze dne 15. 2. 1995, který vytvořil tzv. Bosmanovo pravidlo (*Bosman ruling*), které významně ovlivnilo postavení profesionálních sportovců a také přestupní pravidla ve fotbale ve prospěch samotných hráčů. Paradoxem je, že i přes tento úspěch ve sporu, který trval téměř pět let je dnes J. M. Bosman v tíživé sociální situaci a podle zpráv z roku 2014 žije na předměstí Lutychu ze sociálních dávek.

Dostupné na: <http://isport.blesk.cz/clanek/fotbal/217175/muz-ktery-zmenil-fotbal-prosi-o-pomoc-bosman-zije-z-podpory.html>, 23. 3. 2015;

¹² Pravidlo vzniklo na základě **tří oddělených případů** týkajících se Bosmana. 1. *Union royale belge des sociétés de football association ASBL* (Belgická fotbalová asociace) vs. *Jean-Marc Bosman*, 2. *Royal club liégeois SA (RFC de Liège)* vs. *Jean-Marc Bosman* a ostatní, 3. *Union des associations européennes de football (UEFA)* vs. *Jean-Marc Bosman*.

požadován transferový poplatek i za převod hráče, jehož smlouva již skončila. ESD v rozsudku konstatoval, že hráč na konci kontraktu může volně přestoupit do klubu z jiného státu bez transferových poplatků. Jako vedlejší efekt zapříčinilo toto rozhodnutí také pád tzv. cizineckých kvót (pouze ale pro hráče z „EU“), omezující do té doby počet zahraničních hráčů, kteří mohli za fotbalové kluby k soutěžnímu utkání nastoupit.¹³

Kromě přímého efektu na přestupy fotbalistů v rámci EU mělo toto rozhodnutí také vliv obecně na svobodu pohybu zaměstnanců, svobody sdružování a zásady přímého účinku čl. 39 o volném pohybu zaměstnanců (dnes čl. 48 SFEU¹⁴). V neposlední řadě tento významný judikát otevřel otázku postavení profesionálních sportovců ve vztahu k výkonu jejich činnosti a výrazně napomohl tomu, že se otevřela debata o pohlížení na profesionální sportovce prizmatem pracovněprávního (ochranného) zákonodárství. Tento trend může potvrdit následný vývoj v jednotlivých zemích, převážně západní Evropy a vývoje jejich legislativy, upravující postavení profesionálních sportovců, ale také další judikáty, které v podstatě rozvíjejí a zpřesňují původní myšlenky obsažené v Bosmanových pravidlech.¹⁵

Za všechny uveďme casu, kterou řešil v roce 2008 belgický odvolací soud, který rozhodl ve prospěch hráče Mohamada Dahmaneho proti fotbalovému klubu RC Genk. Tento případ byl srovnáván s Bosmanovým judikátem ve smyslu jeho revolučnosti a jeho vlivu na postavení fotbalových hráčů. Nepochybné souvislosti oba judikáty mají, obzvlášť ve vztahu k transferovým pravidlům.

¹³ <http://www.independent.co.uk/sport/who-is-jeanmarc-bosman-1602219.html>, 22. 3. 2015;

¹⁴ Ve znění čl. 48 Lisabonské smlouvy anebo také Smlouvy o fungování EU.

¹⁵ BLAINPAIN, R.; COLUCCI, M., HENDRICKX, F., *The Future of Sports Law in the European Union: Beyond the EU Reform and the White Paper*. Wolters Kluwer. 410 s. 2008. S. 330.

V tomto případě fotbalisty alžírského původu šlo zejména o prolomení tehdejší praxe odstupného při ukončení smluv a finančních kompenzací z takovýchto smluv vyplývajících, které dělaly tyto profesionální smlouvy v podstatě nevypověditelnými.¹⁶

Alžírský hráč Mohamad Dahmane ukončil v lednu 2008 smlouvu s fotbalovým klubem RC Genk. Prvotně bylo belgickým osudem v první instanci rozhodnuto, že v souladu se zákonem o profesionálních sportovcích z února 1978, dle kterého byl povinen Dahmane zaplatit náhradu 36 násobku měsíční mzdy (879.000 EUR) a 15.000 EUR za soudní náhrady. Hráč a jeho právní zástupce považovali takové rozhodnutí za rozporné s právem voleného pohybu zaměstnanců. Belgický odvolací soud jejich názoru vyhověl a rozhodl, že v případě ukončení profesionální smlouvy s vrcholovým sportovcem by mělo být s takovou to osobou zacházeno stejným způsobem, jako s řádným zaměstnancem. Z odůvodnění dále vyplývalo, že fakt, že sportovec vykonává profesionální sporty, neospravedlňuje uplatňování výjimek na základě zvláštních předpisů, jakým je belgický zákon z roku 1978 o profesionálních sportovcích.¹⁷ Dle dostupných zdrojů měla být sice určitá „výstupní“ částka zachována, ale pouze ve výši náhrad za zbývající část sezóny, a to dvojnásobek částky zbývajících měsíčních mezd, minimálně však 50% a maximálně 200% jeho ročního platu.¹⁸

Tento zmíněný judikát z roku 2008 zjednodušeně říká, že s profesionálním fotbalistou musí být zacházeno jako s jakýmkoliv

¹⁶ PICHRT, J., Profesionální sportovec zaměstnancem. In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 17

¹⁷ http://www.modo-law.be/en/News_files/d90a25dc7637b057491dfcde232fce13-62.html, 22. 3. 2015;

¹⁸ <http://www.fifpro.org/en/news/belgian-court-shakes-up-transfer-system>, 22. 3. 2015;

běžným zaměstnancem. Čestný předseda FIFPro¹⁹ Roger Blainpain²⁰ k tomuto judikátu na stránkách profesionální hráčské federace říká: „*Sport je činnost, jako každá jiná, což znamená, že by měla ctít základní principy naší společnosti: lidská bytost není zboží. Sportovec není zboží, nemělo by s ním být nakládáno jako s krávou či prasetem, ale jako s řádným zaměstnancem. Tento rozsudek je velkým rozhodnutím pro fotbal a jeho systém globálního obchodování s hráči.*“²¹

Jak vyplývá z výše uvedené a stručně nastíněné evropské judikatury ve vztahu ke sportu, tak se lze domnívat, že sice není možné zpochybňovat skutečnosti, že výkon sportovní činnosti profesionálních sportovců spadá pod režim volného pohybu, nicméně žádný dosud vydaný judikát ESD nestanovuje přímou povinnost, aby sportovec kolektivního sportu měl postavení zaměstnance ve smyslu pracovněprávních předpisů vnitrostátního práva. Tento závěr ve vztahu k postavení sportovce v právu EU je poněkud zajímavý, a to vzhledem k tomu, že je na jednu stranu poptávka chránit sportovce v duchu základních práv a principů zakotvených v primárním právu EU, ale současně je ze strany Soudního dvora ponechána určitá autonomie v této oblasti na jednotlivých členských státech.²² Pojďme se dále podívat, jakým způsobem je problematika postavení profesionálních sportovců, konkrétně profesionálních fotbalových hráčů řešena v ČR.²³

¹⁹ **FIFPro** (*International Federation of Professional Footballers*) je mezinárodní organizace reprezentující profesionální fotbalové hráče, resp. mezinárodní organizace sdružující většinu národních asociací pro profesionální hráče. Ustavující schůze této organizace se konala již v roce 1965. Dostupné na <http://www.fifpro.org>, 22. 3. 2015;

²⁰ Prof. Dr. Roger Blainpain, uznávaný belgický profesor a přední odborník na pracovní a sportovní právo a čestný předseda organizace FIFpro.

Dostupné na: <http://www.ielaws.com/blainpain.htm>, 22. 3. 2015;

²¹ PICHRT, J., *Profesionální sportovec zaměstnancem*. In: PICHRT, J. (ed.) *Sport a (nejen) pracovní právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 18.

²² http://www.ucps.sk/Pravne_postavenie_sportovca, 22. 3. 2015;

²³ HAMERNÍK, P. *Rozsudky Cassi de Dijon, Keck, Deliege, Schmidberger a Martinez Sala – názorné ukázky soudcovské kreativity Evropského soudního dvora*. In: *Nečtiny 1999-2005*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. S. 45-52. ISBN: 80-86898-45-8. s. 47.

3. POSTAVENÍ PROFESIONÁLNÍCH FOTBALISTŮ

V následující kapitole se pokusíme definovat postavení profesionálních fotbalistů ve vztahu k výkonu jejich činnosti profesionálních hráčů. Jak bylo naznačeno v úvodu práce, tak nejlépe můžeme tuto problematiku demonstrovat v rámci fotbalového prostředí. Důvodem je, že tato problematika je v České republice zřejmě nejvíce diskutována, a to nejen ze strany odborné vědecké veřejnosti, ale zejména díky praktické diskusi, která ve fotbalovém prostředí ohledně otázky postavení profesionálních hráčů výrazně rezonuje, a také díky ingerenci mezinárodních fotbalových asociací, zejména FIFA²⁴ a UEFA²⁵.

Předně je potřeba upozornit na to, že náhled na postavení a výkon činnosti profesionálního fotbalového hráče v ČR se svou povahou stále vymyká evropskému standardu. Ve většině evropských států je s přihlédnutím ke specifikám sportovní činnosti, a to zejména v kolektivních sportech, kterým bezesporu fotbal je, výkon sportovní činnosti posuzován za závislou práci dle předpisů pracovního práva. Definování hráčské smlouvy jako smlouvy pracovněprávní nalezneme v judikatuře Soudního dvora EU (dále také "SD EU") a rovněž v některých dalších předpisech světového a evropského fotbalu, včele s předpisem FIFA o Statusu a přestupech hráčů a dalších.²⁶

Praxe v ČR je taková, že valná většina hráčů není zaměstnancem svých klubů, ale nejčastěji jsou mezi kluby a profesionálními hráči uzavírány tzv. profesionální hráčské smlouvy. Jedná se o občanskoprávní smlouvy, tzv. inominátní smlouvy upravené dle

²⁴ FIFA- Mezinárodní fotbalová asociace

²⁵ UEFA- Unie evropských fotbalových asociací

²⁶ Dostupné na:

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/regulations_on_the_status_and_transfer_of_players_en_33410.pdf, 20. 3. 2015;

ust. § 1746 odst. 2., zákon a č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „NOZ“).²⁷

U takovýchto inominátních smluv je kladen velký důraz zejména na jasné a bezrozporné vymezení obsahu těchto smluv, tedy vzájemných práv a povinností, tak aby nedošlo k neplatnosti smluv *ex tunc*.²⁸ V tomto ohledu pak profesionální hráčská smlouva umožňuje široké spektrum velmi konkrétní úpravy týkající se vzájemných práv a povinností smluvních stran.²⁹ Byť na začátku roku 2015 došlo pod tlakem Asociace fotbalových hráčů (zejména na základě požadavků UEFA) ke kroku ze strany Fotbalové asociace České republiky (dále také „FA ČR“), kdy byla tato pravidla pro obsah hráčských smluv alespoň nějakým způsobem upravena a vymezena pravidla pro definování alespoň minima kritérií, tzv. minimum podmínek profesionálních smluv.

Pokud přijmeme výše uvedené nahlížení na profesionální hráčské smlouvy ve fotbale, tedy situaci, kdy nedochází ke vzniku pracovněprávního vztahu a rovněž ani žádný jiný právní ani sportovní předpis tuto problematiku neupravuje, musíme vycházet z jedné ze základních zásad soukromého práva, čímž je zásada legální licence, která je promítnuta do současného občanského zákoníku, konkrétně zakotvená v ust. § 1 odst. 2. Zásada legální licence stanoví, že pokud to zákon výslovně nezakazuje, mohou si osoby sjednat práva a povinnosti odchylně od zákona. NOZ by tak měl fungovat spíše jako

²⁷ Znění ust. § 1746 odst. 2., NOZ „*Strany mohou uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště jako typ smlouvy upravena*“

²⁸ KUDRNA, K., Přípustnost inominátních a smíšených smluv v českém právu soukromém. In: Právní rozhledy 9, 2011, č. 11. s. 63.

²⁹ ELIÁŠ, K., HAVEL, B., BEZOUŠKJA, P., ŠUSTROVÁ, D., Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku. WOLTTTERS KLUWER: Praha s.315. ISBN 978-80-7478-013-4. S. 25.

podpůrný prostředek pro situace, kdy dohoda není ze zákona možná, nebo pokud k dohodě mezi stranami nedojde.³⁰

Pro charakterizování způsobu výkonu činnosti profesionálního hráče je nutné vzít v úvahu zejména základní právní předpisy s tím spojené. Jedná se o zákoník práce č. 262/2006 Sb., současný občanský zákoník, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen „živnostenský zákon“), s ohledem na specifickou činnost samotného způsobu výkonu jeho činnosti, jakož i jasnému vymezení této otázky ze strany zákonodárce.

Jak jsme naznačili, tak profesionální fotbalisté jsou v ČR považováni nejčastěji za osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“). Vzhledem k tomu, že chybí kogentní předpis, který by upravoval postavení a status profesionálního fotbalisty a obecně profesionálních sportovců vůbec, dochází tak v praxi k využívání institutu OSVČ.

Tato skutečnost však s sebou nese mnohá negativa v podobě povinností, které jsou na fotbalové hráče přenášeny. Jedná se zejména o povinnosti hradit zdravotní a sociální pojištění, anebo podávat daňová přiznání. Dalšími (možná závažnějšími) důsledky může být i to, že profesionální sportovci nedisponují sociálními právy v takovém rozsahu jako běžní zaměstnanci, kterým vyplývají z pracovněprávního vztahu. Obecně je však nutné nahlížet na tyto skutečnosti v rovině praktické, kdy hráči uzavírají smlouvy svobodně a dobrovolně s ohledem na finanční souvislosti, které přináší současný daňový systém v ČR.³¹

³⁰ <http://www.epravo.cz/top/clanky/principy-noveho-obcanskeho-zakoniku-92204.html>, 21. 3. 2015

³¹ Zde pouze pro úplnost můžeme zmínit souvislosti s výší průměrných příjmů fotbalistů v České největší soutěži. Na rozdíl od nejprestižnějších profesionálních soutěží ve světě, kde si někteří

Pokud si tedy zhodnotíme možnosti, tak *de iure* může v ČR fotbalový hráč vykonávat svou činnost trojím způsobem. Za prvé, může být hráč považován z hlediska práva za **osobu samostatně výdělečně činnou, provozující tzv. volnou živnost** podle § 25 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Současně oborem jeho činnosti bude s největší pravděpodobností popsán v příloze č. 4, živnostenského zákona pod č. 74 jako: „*Provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní činnosti*“. Tento způsob výkonu činnosti je charakteristický zejména v individuálních sportech.

Za druhé může hráč vykonávat svou činnost, jako **tzv. nezávislé povolání**, kdy § 7 odst. 2 písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., zákona o daních z příjmu upravuje „příjmy z výkonu nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů“

Třetí možností, a to nás vzhledem k charakteru této práce zajímá asi nejvíce, má hráč možnost být **zaměstnancem**. Tato poslední eventualita je prozatím spíše možností teoretickou a v českém prostředí velice zřídka využívanou. Nicméně se jedná o určitý stav, ke kterému ČR a zejména profesionální fotbal pomalu, ale jistě směřuje.

hráči přijdou na měsíční příjmy v řádech milionů korun, tak v ČR byl dle některých zdrojů průměrný příjem okolo 60 tisíc korun měsíčně. Největší hvězdy soutěže jsou však jinde – v roce 2014 si podle některých zdrojů například Pavel Horváth by měl vydělávat odhadem 500 tisíc měsíčně, Radoslav Kováč 400 tisíc a David Lafata 250 tisíc měsíčně. Zdroj: <http://www.efotbal.cz/clanek-128515-Nejlepe-placeny-hrac-ceske-ligy-Horvath-ani-Lafata-toneni....html>, 20. 3. 2015;

3.1. Rozdíl mezi kolektivním a individuálním sportem a vliv na postavení sportovce

Ještě je na tomto místě také nezbytnost zmínit určité odchylky, které je potřeba brát v potaz mezi kolektivními sporty a individuálními sporty. Pokud se má práce zabývat zejména vztahem sportu a pracovního práva, tak je potřeba upřesnit, že mezi kolektivními a individuálními sporty jsou z tohoto pohledu určité podstatné rozdíly.

Výkon činnosti sportovce realizující svou sportovní činnost v rámci individuálního sportu je chápán zcela odlišně. Prvek nezávislosti u tohoto sportovce je nutno chápat jako určitý pojmový rys. Přesto může být sportovec součástí sportovního klubu. Tento fakt však značí spíše určitou příslušnost sportovce ke sportovnímu klubu, tedy součást organizační skupiny, kdy tento klub není chápán jako samostatný subjekt, který se svým jménem účastní sportovních soutěží.³²

V tomto případě se individuální sportovec, například tenista, byť člen sportovního klubu, účastní soutěží a priori vlastním jménem, sám rozhoduje, zda se jich zúčastní a zpravidla toto jeho rozhodnutí nemá vliv na sportovní výkony ostatních členů tohoto sportovního klubu. Individuální sportovec vstupuje do jakýchkoliv právních vztahů souvisejících s jeho sportovní činností na vlastní odpovědnost a má možnost projevit svou vůli také ve věcech, jako je volba trenéra, či dalších členů realizačního týmu. Břemeno rozhodování je tak přesunuto na stranu sportovce. Určitý prvek nezávislosti, byť v praxi to

³² Tuto tezi potvrdil také Nejvyšší správní soud ve své rozhodnutí ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. 1 Afs 73/2011. Podrobněji viz níže.

bývá poněkud složitěji konstruované, u individuálních sportovců přetrvává.³³

Naopak u sportovců v kolektivních sportech a srovnáme-li výše uvedené na naše oblíbené fotbalové hráče, tak lze říci, že takovýto fotbalista nenabývá nezávislosti. Je považována za součást subjektu, který se přímo účastní sportovních soutěží, tedy nějakého fotbalového klubu (nejčastěji akciové společnosti)³⁴. Sportovec tedy v tomto případě zpravidla nevystupuje svým jménem a na vlastní odpovědnost, ale je podřízen pravidlům a rozhodnutí klubu. Klub rozhoduje, v jakém prostředí bude hráč trénovat, jakým způsobem bude trénovat, pod jakým trenérem a kdy bude trénovat a zpravidla nemá možnost sám rozhodnout ani o tom, zda nastoupí do utkání nebo jaká bude výsledná nominace, či jaké bude složení týmu. Všechny povinnosti a svým způsobem i práva v tomto ohledu za profesionálního hráče přebírá klub, který hráče řídí a rozhoduje o míře zapojení hráče do sportovní činnosti.³⁵

Tato dichotomie povahy výkonu sportovní činnosti je zcela zjevná a zároveň charakterizuje míru zapojení profesionálního fotbalového hráče v rámci jiného subjektu - v tomto případě fotbalového klubu. Shrneme-li tedy to co uvádíme výše, tak v podstatě zatímco u profesionálního sportovce, například zmiňovaného tenisty, si lze mnohem lépe představit *de iure*, že bude OSVČ a bude splňovat kritéria, která jsou na OSVČ z hlediska právních předpisů kladeny, tak u profesionálního fotbalisty už s tím problémem mít můžeme.

³³ ŠTEFKO, M., Fotbal a hokej výkonem závislé práce s přihlédnutím k německé úpravě. In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 98-99.

³⁴ Pro příklad uveďme AC Sparta Praha fotbal, a.s., nebo FC Viktoria Plzeň, a.s.;

³⁵ PICHRT, J., Profesionální sportovec zaměstnancem. In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 19-20.

3.2. Profesionální fotbalový hráč jako OSVČ

Jako první krok je potřeba definovat požadavky zákona č. 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání (dále také „živnostenský zákon“). Živnostenský zákon v ust. § 2 a § 3 vymezuje pojem živnost jak pozitivním, tak negativním způsobem. V první řadě se tak živností rozumí „*soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.*“³⁶

K těmto základním znakům následně patří ještě nutnost splnit další tzv. všeobecné podmínky provozování živnosti, kterými jsou plná svéprávnost a bezúhonnost. Následný taxativně pojatý negativní výčet v ust. § 3 samotný výkon sportovní činnosti neobsahuje, a proto je možné *a contrario* podrobněji analyzovat soulad sportovní činnosti s pojmovými znaky živnosti dle § 2 živnostenského zákona.³⁷

V první řadě sem patří požadavek **soustavné činnosti**. Fotbalový profesionál je z logiky věci nucen vykonávat svoji činnost soustavně a bez jakéhokoliv delšího výpadku, a to z toho důvodu, že jakýkoliv takový výpadek by měl obrovský vliv na jeho výkonnost. Mimochodem, právě požadavky na soustavnou výkonnost, resp. povinnosti spojené s tréninkem jsou jedním z požadavků, které se objevují v tzv. hráčských, nebo profesionálních smlouvách. Další podmínkou, z našeho pohledu daleko spornější, je **podmínka samostatnosti výkonu sportovní činnosti**.³⁸ Jak jsme již naznačili v kapitole, která upozorňuje na určité rozdíly v charakteru výkonu činnosti v kolektivních a individuálních sportech, tak jestliže samostatnost budeme chápat

³⁶ Viz zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

³⁷ EICHLEROVÁ, K., Profesionální sportovec jako podnikatel? In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 60-61.

³⁸ Tamtéž s. 61-62.

jako absenci závislosti, kdy prvek řízení jinou osobou je zcela potlačen, tak se nám možnost hráče rozhodovat o tom, zda bude či nebude nasazen do soutěžního utkání, byť nepochybně existují určité výjimky a privilegovaní hráči, jeví jako absurdní. Zkrátka v tomto ohledu se podmínka samostatnosti výkonu sportovní činnosti, jak jsme výše naznačili, zdá být téměř nemožná. Být je to svým způsobem účelový závěr, tak lze dovodit, že při doslovném splnění podmínky samostatnosti dojde k nemožnosti podřazení výkonu činnosti profesionálního fotbalisty pod tuto podmínku živnosti.³⁹

Mezi další podmínku patří výkon **živnosti vlastním jménem**. Tato podmínka v podstatě znamená, že by profesionální hráč musel zřejmě činit veškeré právní úkony při své podnikatelské činnosti dle výše uvedených právních předpisů pod svou firmou, pokud by byl zapsán do obchodního rejstříku, anebo při absenci zápisu v obchodním rejstříku pod svým jménem a příjmením. Ve fotbale však jde o výkony hráče v rámci kolektivu, se kterým je imanentně spjat, tedy výkonem celého družstva. Sportovní činnosti se tak podle mého názoru neúčastí *a priori* pod svým jménem, ale pod jménem fotbalového klubu, za který nastupuje k soutěžním utkáním.⁴⁰

Výkon práce na vlastní odpovědnost je dalším problematickým znakem při podřazení výkonu sportovní činnosti hráče pod pojem živnost. Situace, kdy hráč odpovídá za výsledky své činnosti sám je více než sporná. Odpovědnost za hráčovo jednání je přenášena zejména na klub, pod jehož hlavičkou svou činnost fakticky vykonává. Mezi další podmínky patří i snaha o dosažení zisku. Alespoň v tomto ohledu můžeme konstatovat, že tato podmínka je splněna téměř bez

³⁹ HORZINKOVÁ, E., URBAN, V., živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady. 12. Akt. A doplněné vydání. Praha: Linde. 2008. s. 19.

⁴⁰ EICHLEROVÁ, K., Profesionální sportovec jako podnikatel? In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 61-62.

výhrady. Na tomto místě můžeme zmínit Směrnici pro evidenci profesionálních a neamatérských smluv FA ČR, která hovoří o tom, že „*na základě profesionální smlouvy vykonává hráč sportovní činnost jako své hlavní zaměstnání*“. Pokud vezmeme s určitým nadhledem v citovaném čl. 1 Směrnice použitý pojem „*zaměstnání*“, které bylo v této formulaci související s náležitostmi tzv. inominátních smluv uzavíraných dle občanského zákoníku poněkud nešťastně použito, tak ze zmiňovaného čl. 1 Směrnice FA ČR jednoznačně vyplývá, že profesionálního fotbalista, vykonávající tuto činnost, ji bude vykonávat jako svou hlavní a často jako jedinou výdělečnou činnost.⁴¹

Z výše uvedeného tak lze udělat vcelku jednoduchý závěr, že profesionální fotbalisté vykonávají svou činnost soustavně, nikoliv samostatně, převážně nikoliv vlastním jménem. Za výsledky svého klubu rovněž nenesou přímou odpovědnost, nesoutěží nezávisle, jelikož jsou vázáni pokyny trenérů, či sportovních manažerů a v neposlední řadě nemusí splňovat zejména podmínky všeobecně stanovené živnostenským zákonem.

Přes vše uvedené, zde ještě jednou zopakujeme skutečnost, jakou se ubírá praxe v rámci českého profesionálního prostředí. Naprostá většina profesionálních hráčů vykonává svou činnost jako OSVČ, tedy v rámci podmínek stanovených živnostenským zákonem. Výše zmíněné skutečnosti tento stav naprosto zpochybňují a naopak z nich vyplývá, že pro výkon činnosti profesionálního hráče v kolektivním sportu v českém prostředí je právní forma výkonu této činnosti jako OSVČ naprosto nevhodná a praxe se zcela vymyká základním znakům živnosti, tak jak je ve zmiňovaném právním předpise popsána.

⁴¹ EICHLEROVÁ, K., Profesionální sportovec jako podnikatel? In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 62.

3.3. Profesionální fotbalový hráč jako zaměstnanec- žádoucí stav?

Naznačili jsme, jakým způsobem lze kategorizovat postavení profesionálního sportovce ve vztahu k výkonu jeho činnosti. Jak z již uvedeného vyplývá, tak většina sportovců vykonává svojí činnost jako OSVČ, s tím, že vykonávají živnost. Pojďme se podívat na (v současné době z praktického pohledu) teoretickou možnost, že by sportovec měl být zaměstnancem.

I když je tato možnost v ČR spíše *de lege lata* teoretickou možností, je způsob výkonu sportovní činnosti profesionálního fotbalisty v rámci pracovněprávního vztahu při výkonu závislá práce. Již v úvodu polemik nad (ne)vhodností aplikace zákoníku práce na oblast sportu je nutné zdůraznit, že v současné době je toto téma považováno za jednu z nejproblematictějších otázek profesionálního fotbalu. Jednak kvůli tlaku ze strany politiků, daňové správy, ale také díky tlaku mezinárodních fotbalových asociací a určitým způsobem také EU.⁴² Ve většině zemí západní Evropy jsou sportovci provozující kolektivní sporty považováni za zaměstnance v pracovněprávním vztahu anebo se tomuto ideálu alespoň významným způsobem blíží.⁴³

Samotné odlišení závislé práce od samostatné práce a jednotlivé rozdíly z toho plynoucí se promítají v oblasti sociálního zabezpečení, v odpovědnostních vztazích, kdy zaměstnanec odpovídá za škodu

⁴² JUDr. Kubíček, bývalý místopředseda FA ČR, kde hovoří o problematice toho, že by se hráči měli stát zaměstnanci. Dostupné na: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/sport-ma-problem-profesionalni-sportovci-musi-byt-zamestnani>, 20. 3. 2015;

⁴³ Viz například rozhodnutí francouzského kasačního soudu ve Francii ve věci **Tanguay vs. Association Chamonix Mont-Blanc** ze dne 23. ledna 1997, který posuzoval právní povahu smlouvy o výkonu sportovní činnosti hokejového hráče. V tomto případě došlo k překvalifikování smlouvy o poskytování služeb na smlouvu pracovněprávní a dovodil v této souvislosti v obdobných případech pracovněprávní vztah, který je základem pro sportovní činnost a její výkon.

v omezené výši, jakož i v oblasti sociálních výhod, které jsou přiznány zaměstnancům na rozdíl od OSVČ. Mezi takové může (kromě vyjmenovaných) také patřit možnost členství v odborových organizacích, výhody plynoucí z uzavřených kolektivních smluv apod. Toto si asi v současných podmínkách českého fotbalového prostředí lze jen velice těžko představit.⁴⁴

V Evropské unii je obecně hranice mezi závislou prací a samostatně výdělečnou činností ponechána vnitrostátní úpravě, Soudní dvůr EU (dále jen „SD EU“) v přelomovém rozhodnutí *Bosman*⁴⁵ dovedl, že ustanovení o volném pohybu zaměstnanců se vztahují i na organizace UEFA a FIFA. Přesto v této oblasti není judikatura tohoto soudu jednotná, obzvláště pokud se podrobněji podíváme na rozhodnutí jako rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci **Walrave a Koch vs. Association Union cycliste internationale**⁴⁶, či **Dona vs. Mantero**⁴⁷, kde se naopak SD EU vyhnul jasnému určení, zda se jedná o výkon závislé práce, či samostatné práce. Dále například rozhodnutí **Deliége vs. Ligue francophone de judo et disciplines associées**⁴⁸, týkající se individuálních sportů, kdy se SD EU přiklonil spíše k výkonu samostatné činnosti.

Na mezinárodní úrovni je vhodné připomenout Doporučení Mezinárodní organizace práce (*International Labour Organization*)⁴⁹, které určilo, že výkon práce se považuje za výkon v pracovním

⁴⁴ ŘEHÁK, L. Výkon činnosti profesionálního fotbalového hráče. Česká společnost sportovního práva z.s. dostupné na: <http://www.casl.cz/sportovne-pravni-temata/pravni-postaveni-sportovce/31-vykon-cinnosti-profesionalniho-fotbaloveho-hrace>, 22. 3. 2015;

⁴⁵ PICHRT, J., Profesionální sportovec zaměstnancem. In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 18.

⁴⁶ Rozsudek EDS 36/74 Walrave- Koch;

⁴⁷ Rozsudek EDS 36/74 Dona;

⁴⁸ Rozsudek EDS Deliége vs. Ligue francophone de judo et disciplines associées;

⁴⁹ Doporučení ILO č. 198 ze dne 15. června 2006, dostupné na:

http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312535, 22. 3. 2015.

poměru, pokud jsou splněny byť jen určité základní předpoklady, jakož i obdobný přístup evropských států k této problematice.

Nicméně pokud připustíme aplikaci pracovněprávních předpisů na právní vztah mezi profesionálním fotbalovým hráčem a jeho klubem, tak s největší pravděpodobností dojdeme k závěru, že sportovní činnost v tomto ohledu bude považována za závislou práci. Zaměstnavatelem v tomto případě bude fotbalový klub a zaměstnancem fotbalový hráč v tomto klubu registrovaný. V této souvislosti je potřeba rovněž připomenout, že ke dni 1. ledna 2012 došlo k určitému posunu a změně v definici závislé práce v zákoníku práce, kdy je v současné době možné pod tuto definici podřadit mnohem větší počet případů vykonávané činnosti, pro kterou je typický vztah podřízenosti a nadřízenosti. Jedním z účelů, vyplývajících z důvodové zprávy, byla snaha zákonodárce postihovat a bojovat proti tzv. švarcsystému.⁵⁰

3.4. Problematika „švarcsystému“ v profesionálním fotbale

Vzhledem k tomu, že problematika švarcsystému je ve vztahu k výkonu pracovní činnosti a ve vztahu k problematice, o které se snaží pojednat tato závěrečná práce, zmiňována v posledních letech opakovaně, pojďme se na ni podívat podrobněji. Ve vztahu k proklamovaným vyjádřením jednotlivých ministrů se jedná zejména o problematiku výběru daní a povinných zákonných odvodů, ale také

⁵⁰ <http://www.novinky.cz/domaci/334817-sportovcum-hrozi-pokuty-za-svarcsystem.html>, 20. 3. 2015;

zásahu do postavení fyzických osob, které jsou v rámci tzv. „švarcsystému“ z mnoha důvodů nuceni fungovat.⁵¹

Pojďme se tedy nyní do detailů podívat na definici švarcsystému, které vyplývá zejména ze stanoviska ministerstva práce a sociálních věcí. Problém, ve vztahu k profesionálním sportovcům obecně, je takový, že sportovci jsou dosud u nás tradičně v roli živnostníků (osoby samostatně výdělečně činné), což znamená, že svým klubům na základě smlouvy posílají faktury a sami pak své příjmy daní a hradí z nich sociální a zdravotní pojištění. Potíž je v tom, že profesionál je smluvně svázán s jediným „odběratelem“ jeho výkonů a vykonává svou aktivitu evidentně pravidelně (trénuje, závodí).

Postihy lze zvažovat také v případech fotbalistů vzhledem k povaze jejich činnosti, zejména s ohledem na jejich organizační závislost na klubu, kdy hráč je plně podřízen příkazům klubu týkajících se plánu zápasů, tréninků, zdravotních prohlídek a jiných činností, přičemž svobodná volba hráče téměř neexistuje anebo ve velice omezené míře. Kluby tedy v tomto případě riskují výrazné sankce. V tu chvíli se pak velice pravděpodobně jedná o švarcsystém, který je nežádoucí, nelegální a za který hrozí vysoké pokuty.⁵²

Švarcsystém (také někdy používané „Švarc systém“, anebo „schwarzsystém“) - což znamená v překladu do německého jazyka „černý“⁵³) je vžitě a populární označení pro nelegální práci nazývané podle svého „objevitele“ podnikatele Miroslava Švarce, který jej v 90. letech 20. století začal jako jeden z prvních podnikatelů systémově používat. Z hlediska pracovního práva se jedná v podstatě

⁵¹ http://www.rozhlas.cz/poradnapraha/pravni/_zprava/prace-na-zivnostensky-list-a-svarcsystem--1389778, 20. 3. 2015;

⁵² <http://www.pravni prostor.cz/clanky/rekodifikace/sport-ma-problem-profesionalni-sportovci-musi-byt-zamestnani>, 20. 3. 2015;

⁵³ Pozn. autora

o nelegální zaměstnávání formou zastření faktického pracovněprávního vztahu jinou smlouvou. Dle stále používané definice a výkladového stanoviska ministerstva práce a sociálních věcí zveřejněného na jeho stránkách v březnu 2012, je nelegální práce definována zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně v ust. § 5 písm. e) jako výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah, resp. cizincem bez povolení (nebo v rozporu s povolením) k zaměstnání nebo k pobytu (v případě, kdy je povolení příslušnými právními předpisy vyžadováno).⁵⁴

Závislou práci a její konkrétní znaky jsme si definovali v předchozích kapitolách, nicméně rovněž v tomto stanovisku jsou definovány, její základní tzv. pojmové znaky, mezi něž patří zejména skutečnosti, že závislá práce je v zákoníku práce v ustanovení § 2 odst. 1., definována jako práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, dle pokynů zaměstnavatele a v neposlední řadě také platí, že zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně. Závislá práce by měla být vykonávána výlučně v základním pracovněprávním vztahu, přičemž základními pracovněprávními vztahy jsou pracovní poměry založené na základě uzavřené pracovní smlouvy, případně pracovní vztahy vzniklé na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, například dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti.⁵⁵

Ustanoveními § 2 a § 3 zákoníku práce a ust. § 5 zákona o zaměstnanosti nejsou sice *a priori* vyloučeny výkony práce na základě smluv uzavřených podle jiných soukromoprávních předpisů,

⁵⁴ Výkladové stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 28. 3. 2012 dostupné na https://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/vyklady/svarcssystem, 22. 3. 2015;

⁵⁵ Tamtéž portal.mpsv.cz

dříve zejména obchodního případně občanského zákoníku a dnes po rekodifikaci soukromého práva, již jen podle občanského zákoníku, ale platí zde předpoklad, že na základě těchto smluv nebude vykonávána práce naplňující znaky a podmínky závislé práce. Mezi takto často užívané smluvní typy dříve patřily zejména smlouvy o obchodním zastoupení, mandátní smlouvy, smlouvy o dílo, nebo smlouvy o zprostředkování.

Práce vykonávána na základě, těchto (ne)pracovních smluv nenaplňuje znaky závislé práce a takovéto právní vztahy mohou být dle stanoviska ministerstva práce a sociálních věcí řešeny v režimu občanského zákoníku, aniž by se jednalo o závislou práci. Jako vzor takové práce uvádím například práci formou opakujících se zakázek, při kterých dodavatel prací používá své vlastní pracovní prostředky a nepodléhá pokynům objednavatele práce ohledně pracovních postupů a pracovní doby, nebo zakázek poskytovaných tímto způsobem více společnostem apod. Naopak podpůrnou informací při posuzování, zda se jedná či nejedná o švarcsystém, nám může posloužit také to, zda u objednatele (zadavatele) pracují na totožných pozicích vedle osob pracujících na základě občanskoprávních smluv také zaměstnanci objednatele s pracovními smlouvami nebo případně dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Při posouzení konkrétního případu je vždy nutno vycházet z podrobného posouzení charakteru práce, kterou konkrétní fyzická osoba (obchodní zástupce, mandatář zprostředkovatel, zhotovitel díla) pro druhou smluvní stranu vykonává. Rozhodující je, zda se jedná o výkon tzv. závislé práce či nikoli.

4. PROFESIONÁLNÍ FOTBALISTA A ZÁVISLÁ PRÁCE

V jedné z podkapitol jsme uvedli, že existuje určitá možnost, kdy profesionální fotbalista by mohl být považován z určitého pohledu za zaměstnance. Byť jsme již předem prozíravě vyjádřili určitou pravděpodobnost, že činnost profesionálního hráče fotbalu bude z logiky věci tyto kritéria naplňovat, tak je potřeba zvolit věcnou argumentaci, proč tomu tak je. Posouzení, zda lze podřadit výkon činnosti profesionálního fotbalisty pod pojem závislé práce bude předmětem posouzení v rámci této samostatné kapitoly.

Nejprve obecně pojdme konstatovat, že zodpovězení otázky, zda právní vztahy naplňují definici závislé práce, je v českém právním řádu obecně významné v první řadě v tom smyslu, že závislá práce může být s ohledem na kogentní ustanovení § 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“) vykonávána výlučně v některém ze základních pracovněprávních vztahů. S ohledem na kogentní ustanovení § 3 zákoníku práce by mělo platit, že pokud by právní vztahy sportovců byly závislou prací, mohly by být vykonávány výlučně v některém ze základních pracovněprávních vztahů, přičemž žádný zvláštní právní předpis, který by upravoval výkon závislé práce sportovců v českém právním řádu, neexistuje.⁵⁶

Vedle určení právního režimu, jímž se budou právní vztahy řídit, má rozlišení, zda jde o závislou práci či naopak o výkon nezávislé práce, velmi závažné dopady do oblasti veřejnoprávních předpisů. V případě, že právní vztahy jsou závislou prací a přitom nejsou

⁵⁶ Bělina s. 64

vykonávány v některém z pracovněprávních vztahů, jedná se obecně o výkon tzv. nelegální práce, kterou jsme již výše vcelku podrobně popsali a to zejména s ohledem na praxi nelegálního zaměstnávání – švarcsystém. Ovšem v důsledcích je možné jít dle prvního řádu ještě dále, a to tak, že nelegální zaměstnání může mít také trestněprávní důsledky odvozené například od zkrácení daně, poplatku, či jiné zákonné platby ve větším rozsahu. Toto jednání pak může vést až k naplnění skutkové podstaty trestného činu dle § 240 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, kdy pro připomenutí zmíníme, že od 1. 1. 2012 jsou za tento trestný čin odpovědny také právnické osoby.⁵⁷

Nicméně pojďme se vrátit zpět k definici závislé práce. Ta se poprvé objevila v zákoníku práce teprve po rozsáhlejší novele zákoníku práce v roce 2006, kdy tento předpis vymezoval definiční znaky závislé práce v § 2 odst. 4 takto: *„Za závislou práci, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, se považuje výlučně osobní výkon práce zaměstnance pro zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele, jeho jménem za mzdu, plat nebo odměnu za práci, v pracovní době nebo jinak stanovené nebo dohodnuté době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě, na základě zaměstnavatele a na jeho odpovědnost.“*⁵⁸

⁵⁷ Trestní zákoník- ust. § 240, zákona č. 40/2009 Sb. ve znění pozdějších předpisů:

(1) *Kdo ve větším rozsahu zkrátí daň, clo, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na úrazové pojištění, pojistné na zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou podobnou povinnou platbu anebo vyláká výhodu na některé z těchto povinných plateb, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti.*

(2) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,*

a) *spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nejméně se dvěma osobami,*

b) *poruší-li k usnadnění takového činu úřední uzávěru, nebo*

c) *spáchá-li takový čin ve značném rozsahu.*

(3) *Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve velkém rozsahu.*

⁵⁸ Ust. § 2 odst. 4 zákoníku práce ve znění z roku 2006;

Novelou provedenou zákonem č. 365/2011Sb. došlo s účinností od 1. 1. 2012 k rozdělení ustanovení § 2 odst. 4 zákoníku práce, ve znění účinném do 31. 12. 2011 do dvou odstavců, kdy dle důvodové zprávy jsou nyní rozděleny do dvou odstavců - přičemž v ust. § 2 odst. 1 jsou vyznačeny definiční znaky závislé práce a v odst. 2 téhož ustanovení jsou stanoveny podmínky jejího výkonu.

K otázce, zda rozdělení původního ust. § 2 odst. 4 zákoníku práce na znaky závislé práce a podmínky výkonu představuje víceméně formulační úpravu bez praktického významu pro posouzení naplnění definičních znaků závislé práce, či se naopak jedná o změnu, v jejímž důsledku se mění definice závislé práce, se vyjádřil Nejvyšší správní soud (dále také „NSS“) ve svém rozsudku sp. zn. 6 Ads46/2013 ze dne 13. 2. 2014, v němž se přiklonil k potřebě respektovat změnu legální definice závislé práce, jak byla zavedena novelou z roku 2011.

4.1. ZÁVISLÁ PRÁCE A JEJÍ DEFINIČNÍ ZNAKY

Dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce v účinnosti novely 328/2014 Sb. je dle ust. § 2 odst. 1): „za závislou práci je považována práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně.“

Dle odst. 2) výše uvedeného ustanovení musí být navíc závislá práce vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době a na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.

Dle ust. § 3 zákoníku práce se k závislé práci dále říká, že: „Závislá práce může být vykonávána výlučně v základním pracovněprávním vztahu, není-li upravena zvláštními právními předpisy⁵⁹. Základními pracovněprávními vztahy jsou pracovní poměr a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr.“⁶⁰

Pro shrnutí tedy základními znaky závislé práce dle ust. § 2 a ust. § 3, zákoníku práce jsou podstatné tyto:

- ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance
- jménem zaměstnavatele
- podle pokynů zaměstnavatele,
- výlučně osobně zaměstnancem
- za mzdu, plat nebo odměnu za práci
- na náklady zaměstnavatele
- na odpovědnost zaměstnavatele
- v pracovní době
- na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě

Závislá práce může být vykonávána výlučně v základním pracovněprávním vztahu podle zákoníku práce, není-li upravena zvláštními právními předpisy. Základním pracovněprávním vztahem je pracovní poměr nebo právní vztah založený některou z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.⁶¹

Někteří autoři, jako například doc. JUDr. Jan Pichrt, Ph.D.⁶² hovoří dokonce jen o čtyřech resp. o tzv. „tři a půl“ znacích závislé práce dle novely z roku 2011. Jsou jimi výkon práce:

⁵⁹ Například **zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů** ve znění pozdějších předpisů a v minulosti také **zákon č. 234/2014 Sb. o státní službě**.

⁶⁰ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce;

⁶¹ <http://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=IPB006>, 23. 3. 2015;

⁶² Jan Pichrt- vedoucí katedry pracovního práva a sociální věci na UK v Praze, člen Legislativní rady vlády ČR.

- osobní
- jménem zaměstnavatele
- ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance
- podle pokynů zaměstnavatele⁶³

příčemž poslední dva se skutečně svým způsobem navzájem splývají.⁶⁴

Novelizovaná úprava závislé práce byla ze systémového hlediska nepochybně krok správným směrem, nicméně je potřeba poznamenat, že dosavadní judikatura, která měla již poměrně od roku 2006 ustálenou praxi, má v souvislosti s touto změnou nalézat a konsolidovat jednotlivé postupy a výkladovou praxi.

Pojem závislé práce, který jsme výše vymezili a který je definován v zákoníku práce, umožňuje odlišný pohled na sportovní činnost fotbalového hráče s ohledem na důsledky, které přináší pracovněprávní vztah. V první řadě je nejprve nutné vymezit jednotlivá specifika sportovní činnosti profesionálního fotbalisty, v porovnání s rigidním zněním zákoníku práce a jeho kogentními ustanoveními, která neposkytují mnoho prostoru pro velice specifickou povahu výkonu sportovní činnosti. Navíc tato ustanovení nejsou v souladu s ustálenými pravidly a předpisy sportovních organizací.

⁶³ PICHRT, J., Profesionální sportovec zaměstnancem. In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 28.

⁶⁴ STRÁNSKÝ, J., Pojem závislá práce a jeho význam pro vymezení předmětu pracovního práva. In: Závislá práce a její podoby. Brno: Masarykova univerzita. 2012. s. 25-26.

4.2. DEFINIČNÍ ZNAKY ZÁVISLÉ PRÁCE APLIKOVANÉ NA PROFESIONÁLNÍ FOTBAL

V této části se pojdeme pokusit aplikovat činnost profesionálního hráče fotbalu na jednotlivé definiční znaky závislé práce:

Osobní výkon práce - zaměstnanec musí vykonávat práci osobně. Pokud by zaměstnanec používal k plnění úkolů další osoby, vytratil by se tím prvek osobní závislosti na zaměstnavateli a takový vztah by byl spíše vztahem obchodním, kdy jedna ze stran po druhé vyžaduje službu či dílo a nezáleží jí na tom, kdo službu provede nebo dílo vytvoří.⁶⁵

V případě sportovců je více než zřejmé, že se v každém případě musí jednat o osobní výkon sportovní činnosti hráčem, když sportovní výkon závisí právě v osobě konkrétního sportovce. Lze si jen stěží představit, že by profesionální fotbalový klub uzavřel smlouvu se sportovcem, který by pak namísto sebe poslal na zápas třetí osobu. Z tohoto pohledu lze mít tedy tento znak závislé práce za splněný a naplněný. Přitom by však současně bylo možné vést diskuse o tom, zda by měl být osobní výkon hráčské činnosti přirovnán spíše k osobnímu výkonu závislé práce zaměstnancem nebo spíše k výkonu nezávislé činnosti, která spočívá v osobních kvalitách hráče, který tak její výkon nemůže svěřit osobě, stejně jako například herec či jiný umělec nemůže jinému svěřit realizaci svého díla.⁶⁶

Podle pokynů zaměstnavatele - zaměstnanec vykonává práci podle pokynů zaměstnavatele, který je oprávněn jeho práci řídit a organizovat. Pokud by osoba plnila zadání samostatně a druhá

⁶⁵ BĚLINA, M. a kol. Pracovní právo. CH.BECK: Praha.2011.ISBN.-8456-254-35, s. 123.

⁶⁶ HŮRKA, P., a kol. Pracovní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2011. s. 69-70.

strana by nebyla oprávněna jí průběžně zadávat jednotlivé úkoly a kontrolovat jejich plnění, jednalo by se spíše o vztah zadavatele zakázky a samostatného podnikatele, který je pro něj plní. Uvedené samozřejmě platí pouze obecně, když míra, v jaké zaměstnavatel řídí práci svého zaměstnance, vyplývá z pozice, na níž je zařazen. Poněkud jinak bude pokyny svého zaměstnavatele vázán dělník v továrně a naopak jinak se bude řídit pokyny svého zaměstnavatele nějaký technický specialista nebo například právník.⁶⁷

Pro úspěch klubu v soutěžním utkání anebo v soutěžní sezóně je zapotřebí spolupráce a souhra všech jednotlivých hráčů tvořících tým. Aby tato souhra byla maximální, jsou sportovci při výkonu sportovní činnosti (i mimo ni) vázáni pokyny trenérů, jakož i dalších členů realizačního týmu, jejichž úkolem je zajistit, aby celý tým náležitě fungoval za účelem dosažení nejlepších výsledků. Vázanost jednotlivého hráče na pokyny trenéra se poté nejvýrazněji projevuje v rámci zápasů, kdy je to trenér, který určuje aktuální hráčskou sestavu a uděluje hráčům pokyny s ohledem na zvolenou taktiku. Také mimo soutěžní utkání jsou hráči vázáni příkazy trenéra, kupříkladu během tréninků a tréninkových dávek. Jsou povinni dodržovat přísnou životosprávu, jejíž porušení může být sankcionováno vysokými pokutami. Proto si lze představit, že druhý definiční znak závislé práce, tedy výkonu práce na pokyn zaměstnavatele, lze ve vztahu k činnosti profesionálního fotbalisty považovat za naplněný. Na druhou stranu lze však poukázat na skutečnost, že není možné vázat hráče pokyny v samotném jeho herním projevu, byť určité možnosti trenér či manažer týmu ve vztahu k jeho herní činnosti má.⁶⁸

⁶⁷ BĚLINA, T., Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 67-66.

⁶⁸ Tamtéž s. 67-68

Jménem zaměstnavatele - V pracovněprávním vztahu je to právě zaměstnavatel, který poskytuje pro práci svůj kapitál, hmotné i nehmotné prostředky a vytváří pro ni další zcela nezbytné předpoklady a podmínky. Současně je zaměstnavatel také tím, který nese riziko neúspěchu, tak aniž by se to významně muselo dotknout samotných zaměstnanců.

Jak jsme již naznačili výše, když jsme se pokusili definovat určité úskalí ve vnímání kolektivního a individuálního sportu z hlediska pracovního práva, tak v kolektivním sportu obecně nevystupuje hráč jako jednotlivec, ale jako součást týmu, resp. klubu ve kterém působí. Tím, kdo dosahuje výsledků v rámci soutěže je klub a nikoliv hráč. S tím souvisí také povinnost hráče oblékat týmové dresy stejné barvy, vystupovat a chovat se v jeho zájmu a pod jeho jménem.⁶⁹ Ostatně jak poznamenal samotný NSS ve svém rozhodnutí: „*Fotbalová jedenáctka jistě není sborem jedenácti sólistů podnikajících nezávisle, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, ale vždy je týmem vystupujícím jednotně pod jedním pevně stanoveným jménem s jednotným dresem a jednotnou reklamou.*“⁷⁰

Hráč je velice často povinen reprezentovat kluby v reklamních kampaních, které určí. Samozřejmě výjimky nezřídka existují, ale musí to být upraveno v uzavíraných smlouvách. Klub hráčům dále poskytuje potřebné vybavení k výkonu jejich činnosti, platí jim stravu a ubytování v místech a dnech před a během dne utkání a proplácí jim cestovní výlohy. Z tohoto pohledu lze opět konstatovat, že i tento definiční znak sportovní činnosti je z pohledu praxe naplněn.

⁶⁹ Rozsudek NSS ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. 1 Afs 73/2011, bod 37.

⁷⁰ Rozsudek NSS ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. 1 Afs 73/2011, bod 37.

Na druhou stranu, jak například vcelku bystře poznamenává JUDr. Bělina, tak na podporu nezávislosti hráče by však bylo možné uvést, že přestože celkové výsledky jsou výsledky klubu, jednotlivé góly a herní výkony v zápasech jsou přičítány samotnému hráči, který na těchto výsledcích staví svou osobní kariéru a i v očích jednotlivých fanoušků proto může být vnímán jako nezávislý jednatel, který by se stejně dobře realizoval v jakémkoliv jiném klubu.⁷¹

Je potřeba poznamenat, že pokud sledujeme činnost takových osobností světového fotbalu, jakými jsou například Zlatan Ibrahimović⁷², Lionel Messi⁷³, nebo Cristiano Ronaldo⁷⁴, kteří svými individuálními výkony, slávou a marketingovými úspěchy předčí téměř své kluby a jejichž (minimálně stejnou) výši příjmů tvoří příjmy zasílané od jejich sponzorů, marketingových společností, nebo společností jejichž značky v kampaních reprezentují, mohl by se zdát výše uvedený definiční znak jako nenaplněný. Bezpochyby výše jmenovaní hráči budou mít rozhodně větší vliv na připravovanou sestavu nebo na tréninkovou metodiku díky svým individuálním schopnostem a jisté nepostradatelnosti pro tým, než řadoví hráči, ale pořád platí to, že tuto činnost nevykonávají jen a pouze svým jménem a například fotbalový stadion nebo tréninkové centrum s autobusem nikdo z nich zřejmě nevládní. Byť by to asi takový problém vzhledem k jejich příjmům být nemusel.⁷⁵ Je pravda, že v českém prostředí existuje pouze několik drobných výjimek, ale tato kritika je svým způsobem oprávněná.

⁷¹ BĚLINA, T., Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 68-69.

⁷² **Z. Ibrahimović (PSG)**- příjem 2011-2012 ve výši 19 mil EUR z toho 2,5 mil jsou ostatní příjmy mimo jeho plat z klubu.

⁷³ **L. Messi (Barcelona)**- celkový příjem 2011-2012 ve výši 33 mil EUR z toho 21 mil EUR jsou ostatní příjmy mimo jeho plat z klubu.

⁷⁴ **C. Ronaldo (Real Madrid)**- celkový příjem 2011-2012 ve výši 29,2 mil EUR z toho 15,5 mil EUR jsou ostatní příjmy mimo jeho plat z klubu.

⁷⁵ Jen pro dokreslení situace zveřejnil fotbalový časopis hatrick tabulku nejlépe vydělávajících hráčů planety za sezonu 2011/2012. Všichni tři výše uvedení hráči jsou v TOP 10 nejlépe vydělávajících hráčů planety. Dostupné na <http://hatrick.cz/zebricek-top-10-nejbohatsich-fotbalistu-planety/>, 20. 3 2015

Ovšem my se přikláníme spíše k tomu, že hráč vykonává svou činnost jménem zaměstnavatele. Praxe, kterou jsme výše popsali, lépe odpovídá českému fotbalovému prostředí.

Vztahem nadřízenosti a podřízenosti - jak již bylo zmíněno v předchozích odstavcích, jsou sportovci vázáni ve vztahu k životosprávě, výkonu jiné sportovní činnosti, oblékání apod. Profesionální fotbalový hráč zpravidla z pravidla může vykonávat svou činnost výhradně pro svůj klub, který jej dále omezuje i ve výkonu jiné činnosti. Dokonce také významným způsobem sportovní činnost i klub zasahují do soukromí profesionálního hráče a významně ho omezuje i v jiných ohledech. Z uvedených důvodů by postavení profesionálních sportovců ve vztahu k jejich klubům mohlo být vnímáno jako podřízené dokonce více, než v některých jiných případech výkonu práce, které jsou za výkon závislé práce tradičně považovány. Na takový závěr by bylo možné usuzovat například i z obecně vnímaného pojetí vztahu mezi hráčem a klubem, kdy se tradičně hovoří o vlastnictví hráče klubem.

Určitou formou nadřízenosti a podřízenosti trpí i jiné právní vztahy - například nezávislá práce. Nicméně zde je potřeba nadřízenost a podřízenost zkoumat ve vztahu ke konkrétním skutečnostem. I přesto nelze vyloučit, že také poslední definiční znak závislé práce by mohl být v případě profesionálních sportovců považován za naplněný.

Posledním definičním znakem závislé práce vyjádřeným v ust. § 2 odst. 1, zákoníku práce je **soustavnost**, neboť při jednorázové či příležitostné spolupráci se jen stěží může mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem vytvořit vztah, který bychom mohli označit jako vztah závislý. Cílem profesionálních sportovních klubů je

vytvořit tým, který by podával žádoucí a očekávané sportovní výsledky a měl co největší zisk bodů, které by zajišťovaly odpovídající postavení v tabulce. Předpokladem úspěchu týmu je přitom jeho sehranost a kooperace, spolupráce jednotlivých členů týmu, přičemž kvalita takovéto spolupráce se zpravidla také odvíjí od doby, po kterou spolu tým jako celek působí. Samozřejmě nemůžeme dávat délku společného působení v jednom celku přímo úměrně s výkonností. Řekněme, že tým, který společně bude fungovat delší dobu, která je nutná pro vytvoření určitého sehrání a vytvoření týmového ducha, kde si každý ze členů týmu uvědomí svoji pozici a bude mít přiměřené návyky, tak se výkon takového týmu zvyšuje oproti týmu poskládaného sice z hráčů výkonnostně lepších, ale nesehraných.⁷⁶

V případě profesionálních klubů se tak nesečkáme s praxí, že by snad byli jednotliví hráči najímáni na práci jednorázově za účelem konkrétních zápasů, byť by to bylo někdy možná výhodné. Družstvo v profesionálním fotbalovém klubu (s možnými drobnými změnami) působí v obdobném složení téměř po celou sezónu. Z tohoto hlediska lze konstatovat, že i poslední definiční znak, tedy soustavnost byl rovněž z pohledu činnosti profesionálního fotbalového hráče naplněn.

Jako závěr tedy můžeme konstatovat, že sportovní činnosti profesionálního sportovce vykazují znaky závislé práce, kterou lze dle platné právní úpravy vykonávat jen v pracovním poměru. Ve vztahu k výkonu činnosti profesionálního sportovce lze konstatovat, že to není překvapivý závěr, který byl opakovaně naznačen již dříve, ale bylo potřeba ho argumentačně podložit.

⁷⁶ ŘEHÁK, L. Výkon činnosti profesionálního fotbalového hráče. Česká společnost sportovního práva z.s. dostupné na: <http://www.casl.cz/sportovne-pravni-temata/pravni-postaveni-sportovce/31-vykon-cinnosti-profesionalniho-fotbaloveho-hrace>, 22. 3. 2015;

4.3. POSTAVENÍ PROFESIONÁLNÍHO SPORTOVCE V JUDIKATUŘE ČESKÝCH SOUDŮ

Neméně důležitou otázkou ve vztahu ke statusu sportovců je rozhodovací praxe soudů ČR. Otázkou podstaty výkonu činnosti profesionálního sportovce a zároveň úvahami nad výkonem této činnosti jakožto OSVČ v porovnání s výkonem činnosti zaměstnance, se zabýval v několika svých rozhodnutích zejména Nejvyšší správní soud ČR.

Jak jsme naznačili v předchozí podkapitole, tak sportovní činnost profesionálního sportovce v kolektivních sportech je závislou činností a měla by tak být vykonávána pouze v pracovněprávním vztahu definovaném v zákoníku práce. Současně jsme si ale vědomi toho, že právní úprava zákoníku práce v platném znění je na vztahy profesionálních sportovců a klubů jen velmi těžko aplikovatelná. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011, jehož závěry byly následně potvrzeny také v dalších rozsudcích NSS, naposledy v rozsudku ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. 1 Afs 73/2011, tak je potřeba si uvědomit, že: „...činnost profesionálního sportovce je natolik specifická, že se omezením plynoucím ze zaměření a výslovné reglementace zákoníku práce vymyká.“⁷⁷

Je to svým způsobem logický závěr, jelikož je velice špatně představitelné, že by specifická sportovní činnost mohla být slučitelná s některými instituty zákoníku práce, jako je například nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami, přestávka na jídlo nebo institut zkušební doby apod. Z povahy výkonu činnosti profesionálního

⁷⁷ Rozsudek NSS sp.zn. 1 Afs 73/2011 ze dne 21. 1. 2014;

fotbalového hráče je zkrátka tento vztah velice obtížně aplikovatelný. Zvláštními a zcela specifickými příklady jsou pak také možnosti ukončení profesionální smlouvy, potažmo pracovního poměru. Zde platí zcela jiná pravidla než v případě zákoníku práce.⁷⁸

Nejvyšší správní soud konstatoval, že: *“Činnost profesionálního sportovce není jednoduše podřaditelná pod pojem „závislá práce“ ve smyslu § 2 odst. 3. Zákoníku práce z roku 2006. Není proto protiprávní uzavírání i jiných než pracovních smluv mezi sportovci a jejich kluby.”*⁷⁹ Přesto je velice pravděpodobné, že jsme došli k závěru, že činnost profesionálního sportovce znaky závislé práce zkrátka vykazuje a naplňuje, bez ohledu jak vhodná či nevhodná je současná pracovněprávní úprava.

Zmiňovaný rozsudek NSS sp. zn. Afs 16/2011 z roku 2011 se zabýval otázkou zdanitelnosti cestovních náhrad hráče extraligového hokejového klubu. Tento judikát obecně dopadá také na oblast fotbalu, a proto je vhodné se seznámit s jeho některými dalšími tezemi. Soud v něm měl kromě jiného potřebu se vyjádřit k postavení sportovců ve vztahu k pracovnímu právu.

Rozsudek řešil spor, který nastal v okamžiku, kdy hráči byla finančním orgánem dodatečně vyměřena daň z příjmu fyzických osob a zároveň mu byla uložena povinnost zaplatit penále. Spornou byla zejména otázka místa výkonu činnosti hráče, kdy finanční orgány označily za toto místo domovský stadion hráčova klubu. Hráč s tímto

⁷⁸ MORÁVEK, J., Autonomie vůle, ochrana slabší strany a profesionální sport. In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 84.

⁷⁹ Rozsudek NSS sp. zn. 2 Afs 16/2011 ze dne 29. 11. 2011;

závěrem nesouhlasil a tvrdil, že vykonává činnost i na jiných místech než na stadionu klubu, a proto se obrátil na krajský soud, který rozhodl, že se v případě hráčovy smlouvy jednalo o zastřené pracovněprávní jednání.⁸⁰

V tomto případě krajský soud, byť odlišným způsobem, dospěl ke stejnému stanovisku ohledně zdanitelnosti cestovních náhrad jako výše zmíněný finanční orgán. Hráč proto podal kasační stížnost k NSS. NSS se pak ve svém rozhodnutí pokusil zejména vymežit samotnou povahu sportovní činnosti, přičemž se pokusil poměřit termín závislé práce se specifickou sportovní činností hráče. Co se týká určení jednotlivých smluvních typů, které je možné v rámci sportovní činnosti použít, tak NSS dovedl: *„pokud však povaha činnosti umožňovala v rovině soukromého práva zvolit vícero alternativních smluvních úprav, pak bylo pouze na smluvních stranách, aby tuto volbu za zohlednění výhod a nevýhod toho či onoho smluvního typu, včetně zohlednění efekt daňových, učinily“*.⁸¹

NSS dále uvedl, že povaha sportovní činnosti je natolik specifická, že se vymyká rigidní definici závislé práce definované v zákoníku práce. NSS však dále uvádí, že: *„výše uvedené neznámá, že by mezi profesionálním sportovcem a klubem, za který hraje, pracovní smlouva uzavřena být nemohla či dokonce nesměla. Nejvyšší správní soud toliko zastává názor, že za současné situace značné nejasností právního postavení profesionálních sportovců (...) stát nemůže vynucovat jen jednu z možných forem jejich smluvní*

⁸⁰ BĚLINA, T., Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 56.

⁸¹ Rozsudek NSS ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. 1 Afs 73/2011, bod 35.

*spolupráce s kluby, a to ani prostřednictvím daňové politiky.*⁸² Tento názor soudu zcela nevylučuje možnost uzavírat pracovněprávní smlouvy, pokud je to v souladu s vůlí obou stran, nicméně připouští, že v současnosti bude právní poměr mezi hráčem a klubem při výkonu sportovní činnosti z logiky věci upraven smlouvou dle občanského zákoníku.

NSS dospěl k vcelku pragmatickému názoru, dle něhož jsou za současného stavu profesionální sportovci oprávněni uzavírat se svými kluby i jiné soukromoprávní smlouvy než ty pracovněprávní, respektive je jim umožněno vykonávat práci v jiném soukromoprávním vztahu než ve vztahu dle pracovního práva. V rozsudku sp. zn. 1 Afs 73/2011, bod 35 a shodně také rozsudek sp. zn. 2 Afs 16/2011, bod 27 a 28 došel NSS k závěru, že: *„I kdyby však tato úskalí byla tvořivou aplikací zákoníku práce překonána, smluvní strany si jistě mohou, i z důvodu obtížné použitelnosti zákoníku práce na činnost profesionálního sportovce, zvolit jinou smluvní úpravu, byla-li by podle soukromoprávní úpravy možná“.*⁸³

Soud se tak přiklonil k současné praxi a za hlavní hodnotu označil smluvní svobodu kontrahentů. Opačný výklad by popíral samotnou soukromoprávní povahu a podstatu pracovního práva. Současnou praxi zmínil NSS rovněž v již citovaném rozsudku z roku 2014⁸⁴, kdy hovoří o tom, že nelze zcela zpochybnit dlouhotrvající praxi vrcholových profesionálních klubů, kteří se svými hráči zpravidla uzavírají tzv. inominátní smlouvy, často pojmenované jako *„Profesionální smlouva o výkonu sportovní činnosti hráče fotbalu“*,

⁸² Rozsudek NSS ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. 1 Afs 73/2011, bod 36.

⁸³ Rozsudek NSS ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. 1 Afs 73/2011, bod 35.

⁸⁴ Rozsudek NSS ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. 1 Afs 73/2011, bod 40.

„Smlouva o spolupráci při výkonu sportovní činnosti hráče fotbalu“, „Smlouva o spolupráci při výkonu sportovní činnosti a jiné“, „Statutární hráčská smlouva“. Podle NSS by přijetím opačného názoru a paušálním podřazením činnosti profesionálního sportovce pod zákoník práce padl více jak dvě desetiletí budovaný a správními orgány nijak nezpochybňovaný mechanismus fungování vrcholového sportu. Tímto vyjádřil v podstatě důraz na vyjádření svobodné vůle, současně klade důraz na princip normativní fakticity a v neposlední řadě cílí na rozumné uspořádání společenských vztahů.⁸⁵ Překvapivým rozhodnutím, byť je z jeho rozhodování patrné, že činnost profesionálních sportovců svým způsobem splňuje znaky závislé práce, by došlo k překotnému a zcela revolučnímu posuzování dosud tolerovaných a akceptovatelných právních vztahů.

Za situace, kdy zákoník práce prakticky znemožňuje zařazení výkonu činnosti profesionálního fotbalového hráče pod jeho jednotlivá ustanovení, jsou výše zmíněný výklady soudu zkrátka zřejmě jedinou možnou cestou. Na druhou stranu, při úvahách *dele lege ferenda* je nutné se opřít právě o tato rozhodnutí NSS, který výkon sportovní činnosti dle zákoníku práce nevyloučil a velice obecně naznačil možnou alternativu.

⁸⁵ Rozsudek NSS ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. 1 Afs 73/2011, bod 40.

5. PERSPEKTIVY VÝVOJE PRÁVNÍ ÚPRAVY

Na základě předchozích zjištění nelze jiného než konstatovat, že na jednu stranu zákoník práce jednoznačně stanovuje, že závislá práce musí být konána v některém ze základních pracovněprávních vztahů. Nicméně na druhou stranu existují odvětví, v kterých není pochyb, že v jeho rámci vykonávaná činnost naplňuje všechny znaky závislé práce, nicméně na druhou stranu nelze než připustit, že důsledná aplikace zákoníku práce by pro specifické podmínky sportovní činnosti profesionálních hráčů byla velice pravděpodobně nemožná. Otázkou pak může být, zda v případě, kdy na jedno pracovní odvětví je i z pohledu Nejvyššího správního soudu nahlíženo jinak, než na pracovní odvětví ostatní, by byla povinnost respektovat zákoník práce a nepřipustit tzv. švarcsystém, uplatňovaný ve všech ostatních odvětvích. Jedním z možných řešení, které by se do budoucna mohlo jevit jako udržitelné a smysluplné, je přijetí zcela nové právní úpravy pro profesionální sportovní činnost.

Pokud by v budoucnu mělo být uvažováno o takovéto právní regulaci statutu profesionálního sportovce v rámci pracovněprávních vztahů, došlo by vzhledem k množství odchylek od klasického pracovněprávního vztahu s největší pravděpodobností k rozšíření množiny těchto dalších právních vztahů účasti na práci. Věcná působnost zákoníku práce na takové vztahy by pak zřejmě byla upravena na principu subsidiarity vůči tomuto novému právnímu předpisu. Právě ty nekompatibility práv a povinností, vyplývajících pro strany klasického pracovněprávního poměru s reálnými potřebami fungování vztahů mezi profesionálním sportovcem a jeho klubem, by musely být řešeny zřejmě zvláštní právní úpravou, která by ovšem zřejmě musela dostatečným

způsobem odrážet i odchylky, které jsou dnes odstraňovány v rámci unijního práva a pečlivě zvažovány jednotlivé odchylky od něj. V tomto ohledu je vzhledem k délce trvání legislativního procesu, také vzhledem ke skutečnosti, že by nejprve musela kolem tohoto proběhnout bouřlivá diskuse, jíž by se účastnili jak zástupci budoucích „zaměstnavatelů“, tedy klubů, tak samozřejmě také budoucí „zaměstnanci“ ze strany profesionálních sportovců a v neposlední řadě také jednotlivá ministerstva a další zájmové skupiny, taková zvláštní právní úprava velmi časově i legislativně problematicky uskutečnitelná.

Základní a dosud zřejmě zcela nezodpovězenou otázkou ovšem zůstává, proč je vlastně žádoucí právní úpravu změnit a co má být cílem takovéto případné nové úpravy? Přeci jen by někdo mohl namítat, že judikatura NSS v podstatě určitým způsobem dokázala odůvodnit vše podstatné. Poté, co se podaří odstranit problémy týkající se daňové oblasti a nelegálního zaměstnávání, dalo by se říci, že by stávající stav a současná praxe ve sportu mohla být přeci jen zachována. Určitou odpovědí by mohlo být dění v současném fotbalovém prostředí a opatření, která se do něj díky intervenci mezinárodních asociací UEFA a FIFA v rámci dialogu s Evropskou komisí⁸⁶ dostává do popředí zájmů a velice čerstvě se projevila také v ČR přijetím tzv. minimálních požadavků pro smlouvy profesionálních hráčů (*Minimum Requirements for Standard Players Contract*).⁸⁷ Pojdme se nyní podívat na dokument, který se navzdory absenci vnitrostátní úpravy pokouší přiblížit podmínky profesionálních hráčů fotbalu na určitou odpovídající a žádoucí úroveň, tak aby byly chráněny jejich základní práva a do smluv vtěleny některé základní standardy kontraktů.

⁸⁶ T.M.C. Asser Institut. Promoting the Social Dialogue in European Professional Football Candidate Countries- Budget Heading B3-4000.

⁸⁷ Zakotvené v Autonomní dohodě o minimálním požadavku hráčských smluv z roku 2012;

5.1. MINIMÁLNÍ POŽADAVKY PRO SMLOUVY PROFESIONÁLNÍCH HRÁČŮ FOTBALU

Společenský dialog EU o profesionálním fotbalu byl započat již v roce 2008. Zaměstnavatelé (tj. kluby) jsou reprezentováni organizacemi ECA a EPFL, a zaměstnance (hráče) naproti tomu reprezentuje organizace FIFPro, konkrétně pak její divize pro Evropu. Specifické postavení měla organizace UEFA, která se aktivně do dialogu zapojovala zejména kvůli své roli v implementaci tzv. Autonomní dohody (dále také „dohoda“), která stanovila minimální požadavky na hráčské smlouvy.⁸⁸

Dohoda ohledně těchto minimálních požadavků na hráčské smlouvy byla podepsána již v dubnu 2012, jednání ale probíhají i nadále (dnešní je dalším pokračováním) zejména kvůli optimalizaci požadavků tak, aby co nejvíce vyhovovaly jak hráčům, tak klubům. Do jisté míry lze také říci, že tento dokument je určitou reakcí na absenci vnitrostátní úpravy postavení profesionálních fotbalových hráčů jako zaměstnanců, což je ale nutno říci považováno ze strany UEFA, ale také Evropské unie, byť ne implicitně, za žádoucí stav.⁸⁹

Autonomní dohoda o minimálním požadavku hráčských smluv byla uzavřena v roce 2012 mezi zástupci Evropské fotbalové unie UEFA, Asociací profesionálních evropských soutěží EPFL, Evropskou asociací klubů ECA a Mezinárodní federací profesionálních fotbalistů FIFPro, jako výsledek dlouhodobého sociálního dialogu za účelem kultivovat a sjednotit fotbalové prostředí na evropském kontinentu

⁸⁸ <http://www.cafh.cz/aktuality/bruselske-jednani-o-hracskych-smlouvach/66>, 22. 3. 2015;

⁸⁹ CARLOS, R., MARTINS, B., Impact on Football Governance egal Certainty and Industrial Relations. Hill University. 2014. s. 147-149.

a v přidružených zemích patřících pod UEFA. Jak řekl ředitel legislativně právního oddělení JUDr. Jan Pauly, tak: „*Zástupci mezinárodních fotbalových organizací tak dali svým členům tímto dokumentem zcela jasně najevo, že respektují vnitrostátní úpravu. Účelem dohody je implementace minimálních požadavků UEFA do smluvních vztahů mezi hráčem a klubem, nikoli vznik pracovněprávního vztahu.*“⁹⁰

5.2. ZÁKLADNÍ KRITÉRIA A POŽADAVKY HRÁČSKÝCH SMLUV

Nyní si pro představu uvedme alespoň některá kritéria, která by měla být zavedením a přijetím tzv. minimálních požadavků vtělena do hráčských smluv. Hlavním cílem je vytvořit unifikovaná pravidla pro podobu kontraktů v rámci evropského kontinentu, současně jsou tato kritéria výsledkem sociálního dialogu zaštitěného Evropskou komisí napříč sociálním spektrem, za účelem překonat absenci vnitrostátních úprav a s vědomím si nedostatků praxe v jednotlivých státech a současně sjednocení praxe a ochrany hráčů⁹¹.

Vzhledem k rozsahu práce nelze uvést všechna kritéria, ale pro představu uvedeme alespoň některé:

- *Smlouva musí mít **písemnou formu**, musí být řádně podepsána klubem a hráčem majícím potřebnou pravomoc závazně podepisovat. Obsahuje rovněž údaje o místu a dni, kdy byla*

⁹⁰ http://fotbal.idnes.cz/jednotne-smlouvy-a-pracovnepravni-vztah-ve-fotbale-fho-fotbal.aspx?c=A140926_170159_fotbal_pes, 22. 3. 2015;

⁹¹ CARLOS, R., MARTINS, B., Impact on Football Governance egal Certainty and Industrial Relations. Hill University. 2014. s. 148.

smlouva řádně podepsána. V případě **nezletilé osoby musí smlouvu podepsat také rodič/ opatrovník.**⁹²

- Klub a hráč **obdrží (musí obdržet) kopii smlouvy** a jedna kopie bude zaslána profesionální fotbalové lize a/nebo národní asociaci k zaregistrování dle ustanovení příslušného fotbalového orgánu.
- Smlouva uvádí **celý právní název klubu** (včetně registračního čísla) a jeho celou adresu a dále jméno, příjmení a adresu osoby, která klub právně zastupuje. Smlouvu může uzavřít pouze **klub a jeho právní subjekt**. Tento subjekt je definován dle licenčního manuálu/předpisů pro kluby na národní úrovni jako žadatel o licenci. Musí se jednat o přímého nebo nepřímého **člena národní fotbalové asociace a/nebo profesionálního fotbalového svazu a musí být řádně zaregistrován**. Bez předchozího písemného souhlasu příslušného národního fotbalového orgánu nesmí tuto smlouvu uzavřít žádný jiný právní subjekt.⁹³
- Smlouva je tvořena **podmínkami a definicemi**, které jsou **řádně vysvětleny**.
- Smlouva upravuje podmínky pracovní smlouvy profesionálního hráče. Národní legislativa platná na území státu, ve kterém je klub řádně zaregistrován, platí v případě, že není výslovně dohodnuta jiná legislativa. **Pracovní právo platné na národní úrovni může obsahovat závazná ustanovení, která hráč a klub nemohou měnit a ke kterým musí přihlídnout.**

⁹² Autonomní dohoda o minimálním požadavku hráčských smluv z roku 2012, čl. 3.

⁹³ Autonomní dohoda o minimálním požadavku hráčských smluv z roku 2012, čl. 3.

- *Smlouva dále upravuje **finanční dopad v případě zásadních změn příjmů klubu** (např. postup / vyloučení).*
- *Smlouva definuje placenou dovolenou (dobu odpočinku). Minimum je čtyři týdny za každé období 12ti měsíců. Dobu čerpání dovolené musí schválit klub předem a dovolená musí být čerpána mimo fotbalovou sezónu. Je nutné zajistit, aby bylo souvisle čerpáno minimálně dva týdny dovolené. Smlouva definuje délku obvyklého pracovního dne nebo týdne hráče.⁹⁴*
- *Smlouva popisuje zdravotní a bezpečnostní politiku klubu, která zahrnuje zákonné pojistné krytí hráče pro případ nemoci a úrazu a pravidelné lékařské / zubní ošetření kvalifikovanými odborníky během plnění fotbalových povinností. Zahrnuje rovněž prevenci dopingu. V této souvislosti platí směrnice Rady 89/391/EHS, zejména ustanovení o hodnocení rizik, preventivních opatřeních, jakož i o informacích, konzultacích, zapojení a školení hráčů.⁹⁵*

5.3. APLIKACE „MINIMA POŽADAVKŮ“ V ČESKÉM FOTBALOVÉM PROSTŘEDÍ

V Českém fotbalovém prostředí bylo reakcí na výše zmíněnou deklaraci svolání hned několika setkání, zaštitěných Fotbalovou asociací (FA ČR), kdy k jednomu stolu byli přizváni zejména zástupci České asociace fotbalových hráčů (ČAFH) a Ligového shromáždění (LFA). Dle předem určeného harmonogramu, kdy se na jednotlivých setkáních diskutovaly zejména důležité otázky spojené s procesem registrace hráčských smluv, průběhu arbitrážního řízení, anebo došlo

⁹⁴ Autonomní dohoda o minimálním požadavku hráčských smluv z roku 2012, čl. 4.

⁹⁵ Autonomní dohoda o minimálním požadavku hráčských smluv z roku 2012, čl. 6.

k vyústění tohoto sociálního dialogu v dubnu 2015 přijetím usnesení Výkonného výboru FA ČR, kterým se s účinností od 1. 4. 2015 zavádí v rámci FA ČR minimální požadavky hráčských smluv, tak jak byl tento požadavek vytvořen v rámci dokumentu UEFA.⁹⁶

Na závěr je potřeba zdůraznit, že hlavním cílem tohoto přijatého opatření je zejména vytvořit unifikovaný koncept kontraktu uzavíraného v profesionálních fotbalových soutěžích, ale není chápán tak (alespoň v českém prostředí), že by došlo ke změně přetrvávající praxe. Lze tedy předpokládat, že hráči budou nadále fungovat jako živnostníci. Nicméně tento stav je i z hlediska výše uvedeného dokumentu chápán pouze jako určitá mezifáze a z dlouhodobého hlediska by se dle deklarace měl stát právě FA ČR tím, kdo by měl iniciovat legislativní změny v této oblasti, přičemž vše směřuje k žádoucímu stavu, kterým je profesionální fotbalový hráč jako zaměstnanec. Tento stav je výsledkem sociálního dialogu mezi jednotlivými aktéry v rámci fotbalového prostředí a ukazuje nám, jak lze navzdory absenci žádoucí platné právní úpravy v rámci vnitřních pravidel spolku, kterým bezpochyby FA ČR, je dosáhnout poměrně jednoduše žádoucího stavu, který může odstranit některé diskriminační či nežádoucí jevy a zlepšit postavení profesionálních hráčů.

⁹⁶ <http://nv.fotbal.cz/scripts/detail.php?id=146530&tmplid=1484>, 25. 3. 2015;

6. ZÁVĚR

Na začátku této práce jsme si určili několik základních otázek a cílů, které jsme se pokusili naplnit. Nyní si pojdme shrnout určité závěry a odpovědi na výše položené otázky. První otázkou, kterou jsme si položili, byla otázka, zda vůbec může být sportovec zaměstnancem dle zákoníku práce? Odpověď není a ani nemůže být jednoznačná. Sportovec, respektive profesionální sportovec, samozřejmě zaměstnancem sportovního klubu být může. Velice často se dokonce setkáme s tím, že fotbalista nebo hokejista hovoří o svém klubu jako o svém „zaměstnavateli“, byť tomu tak ve skutečnosti úplně není. Ve skutečnosti vykonává svou činnost jako OSVČ na základě uzavřené profesionální smlouvy nebo hráčské smlouvy. Ať už se pod tímto názvem skrývá cokoliv, tak dle občanského zákoníku se jedná o tzv. inominátní smlouvu, kterou mezi sebou fakticky uzavírají dva podnikatelé.

Problém v odpovědi na výše položenou otázku tkví v tom, že zatímco jsme v práci došli k závěru, že výkon činnosti profesionálního sportovce (zejména v kolektivních sportech) naplňuje veškeré znaky závislé práce a ideálem a žádoucím stavem by bylo, kdyby se hráči stali řádnými zaměstnanci klubů, tak praxe za tímto trendem značně pokulhává. A to hned z několika důvodů. Prvním důvodem jsou argumenty odpůrců, že pokud by se hráči stali zaměstnanci a hráči zaměstnavateli, tak kluby by byly povinny odvádět větší sumy peněz na zdravotní a sociální zabezpečení, a tím pádem by je to finančně zruinovalo. To samé se nelíbí druhé straně, tedy samotným profesionálním hráčům, kteří se dnes naučili vcelku efektivně využívat současného systému a v těchto opatřeních vidí pouze zbytečné komplikace. O tomto argumentu nechť si každý udělá názor sám. Závažnějším argumentem ovšem je, že zákoník práce, jako základní

předpis pracovního práva, v němž jsou ztělesněna práva a povinnosti stran pracovněprávních vztahů, se v českém prostředí jeví jako nevhodný nebo spíše nevhodně aplikovatelný. A to zejména vzhledem k některým institutům pracovního práva, jakými jsou například způsob uzavírání nebo skončení pracovního poměru, rovné zacházení, nebo způsoby odměňování, odpočinek a další, které jsme v práci naznačili.

Takže zde máme činnost, která odpovídá stávajícím kritériím pro závislou práci dle zákoníku práce. Máme zde nevyhovující právní stav, kdy dochází často k obcházení zákona a tzv. švarcsystému. Víme, že zákoník práce jako právní předpis je ve stávající podobě nevhodný. Jaké je tedy řešení?

Jediným řešením se zdá být vhodná změna legislativy, která by zřejmě vzhledem k legislativnímu procesu trvala několik let a nakonec není přeci jen ani jasné, jakým způsobem by bylo vhodné nový zákon postavit. Otázkou zůstává, zda jsme schopni se inspirovat v některém ze stávajících zahraničních úprav. Zřejmé je, že v tomto případě by asi byla řešením právní úprava, která by navazovala na současný zákoník práce, který by vůči ní byl subsidiárním předpisem. Určitý způsob a směr, kterým by bylo vhodné vykročit přijatými opatřeními a tvorbou mantinelů pro profesionální smlouvy, ve snaze přizpůsobit stav požadovaným kritériím v duchu pracovněprávních vztahů, učinil alespoň FA ČR tím, že dokázal aplikovat tzv. minimum požadavků na hráčské smlouvy. Právě fotbalové prostředí se jeví jako hlavní inspirátor v tomto ohledu. Nicméně tato tematika do budoucna jistě skýtá velký potenciál, ať už v rámci pracovního nebo sportovního práva.

7. SUMMARY

In my Thesis is contribution consideres problems associated with labour-law status of problems associated with professional athletes (footballers) in the context of the legal regulations of Czech Labour Law. Author also takes into account European and World conceptions of the investigated area- besides the criutical cases of belgium footballer and most famous case Bosman or case Webster. Author of this thesis refers of the impact of other ceuropean-law impact cases or Belgium Court of Appeal. He reflects some aspects of different approach to dependant work in the Czech Republic and abroad on desicions of Czech higher courts as well as taking into account selected cases from an entirely different legal environment. Thesis deals with the topis of sports law and his relationship with labour law. Most important is aanswer the question, If is possible, that the professional footballer could be a empolyee about the meaning regulation § 2 and § 3 of the Labour Code and alternatively how to regulate such activity in the case where it is not considered dependant. In the end of this Thesis author answer the question about future of Civil Law in the relation with professionals athletes or footballers.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Není-li v textu práce uvedeno jinak, jsou právní předpisy a jejich zkratky v platném znění.

Judikatura Soudního dvora EU a Evropského soudního dvora

Rozsudek EDS C-415/93 Bosman

Rozsudek EDS 36/74 Walrave

Rozsudek EDS 36/74 Walrave- Koch

Rozsudek EDS 36/74 Dona

Rozsudek EDS Deliége vs. Ligue francophone de judo et disciplines associées

Rozsudek ESD C-438/2000 ve věci Kolpak ze dne 8. 5. 2003

Nejdůležitější předpisy a judikatura právního řádu České republiky

„Listina základních práv a svobod“

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

„občanský zákoník“

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník,

„nový občanský zákoník“

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů

„Zákoník práce“

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce ve znění pozdějších předpisů

„živnostenský zákon“

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání ve znění pozdějších předpisů

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. 1 Afs 73/2011

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 8. 2012, sp. zn. 2 Afs 22/2012

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2012, sp. zn. 2 Afs 21/2012

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2012, sp. zn. 2 Afs 20/2012

Stanoviska a internetové zdroje:

Doporučení Mezinárodní organizace práce č. 198 ze dne 15. června 2006,
dostupné na: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312535, 22. 3. 2015;

Výkladové stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 28. 3. 2012
dostupné na https://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/vyklady/svarcssystem,
22. 3. 2015;

Internetové stránky a internetové články:

www.casl.cz

www.epravo.cz

www.nv.fotbal.cz

www.milujemfotbal.cz

www.fifa.com

www.fifpro.org

www.ec.europa.eu/civiljustice

www.jusriprudence.tas-cas.org

www.pravniprostor.cz

www.uefa.com

<http://www.novinky.cz/domaci/334817-sportovcum-hrozi-pokuty-za-svarcssystem.html>, 20. 3. 2015;

http://www.rozhlas.cz/poradnapraha/pravni/_zprava/prace-na-zivnostensky-list-a-svarcssystem--1389778, 20. 3. 2015;

<http://www.efotbal.cz/clanek-128515-Nejlepe-placeny-hrac-ceske-ligy-Horvath-ani-Lafata-to-neni....html>, 20. 3. 2015;

<http://www.casl.cz/sportovne-pravni-temata/pravni-postaveni-sportovce/31-vykoncinnosti-profesionalniho-fotbaloveho-hrace>, 22. 3. 2015;

<http://www.novinky.cz/domaci/334817-sportovcum-hrozi-pokuty-za-svarcssystem.html>, 20. 3. 2015;

<http://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/sport-ma-problem-profesionalni-sportovci-musi-byt-zamestnani>, 20. 3. 2015;

<http://www.epravo.cz/top/clanky/principy-noveho-obcanskeho-zakoniku-92204.html>, 21. 3. 2015

<http://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/sport-ma-problem-profesionalni-sportovci-musi-byt-zamestnani>, 20. 3. 2015;

<http://hattrick.cz/zebricek-top-10-nejbohatsich-fotbalistu-planety/>, 20. 3 2015

Nejdůležitější zkratky

„ČAFH“

Česká asociace fotbalových hráčů

„ECA“

European Club Association

„EPFL“

European Professional Football Leagues

„ESD“

Evropský soudní dvůr

„EU“

Evropská unie

„FA ČR“

Fotbalová asociace České republiky

„FIFPro“

International Federation of Professional Footballers

„FIFA“

Fédération Internationale de Football Association

„ILO“

International Labour Organization- Mezinárodní organizace práce

„LFA“

Ligové shromáždění

„NOZ“

Nový občanský zákoník, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

„NSS“

Nejvyšší správní soud České republiky

„SD EU“

Soudní dvůr Evropské unie

„UEFA“

Union of European Football Associations

SEZNAM CITOVANÝCH PRAMENŮ

Autonomní dohoda o minimálním požadavku hráčských smluv z roku 2012.

BĚLINA, M. a kol. Pracovní právo. CH.BECK: Praha.2011.ISBN.-8456-254-35

BĚLINA, T., Jsou právní vztahy profesionálních sportovců závislou prací? In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6.

BLAINPAIN, R.; COLUCCI, M., HENDRICKX, F., The Future of Sports Law in the European Union: Beyond the EU Reform and the White Paper. Wolters Kluwer. 410 s. 2008.

CARLOS, R., MARTINS, B., Impact on Football Governance egal Certainty and Industrial Relations. Hill University. 2014. s. 297.

EICHLEROVÁ, K., Profesionální sportovec jako podnikatel? In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6.

ELIÁŠ, K., HAVEL, B., BEZOUŠKJA, P., ŠUSTROVÁ, D., Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku. WOLTTERS KLUWER: Praha s.315. ISBN 978-80-7478-013-4.

HAMERNÍK, P., Sportovní právo s mezinárodním prvkem. Praha: Auditorium, 2007.

HORZINKOVÁ, E., URBAN, V., živnostenský zákon a předpisy související s komentářem a příklady. 12. Akt. A doplněné vydání. Praha: Linde. 2008.

HOCHMAN, J.; KOTTNAUER, A., ÚLEHLOVÁ, H., Nový Zákoník práce: s komentářem, použitelnou judikaturou a předpisy souvisejícími. 2. Aktuální vydání. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-724-9.

HAMERNÍK, P. Rozsudky Cassi de Dijon, Keck, Deliege, Schmidberger a Martinez Sala- názorné ukázky soudcovské kreativity Evropského soudního dvora. In: Nečtiny 1999-2005. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. S. 45-52. ISBN: 80-86898-45-8.

HŮRKA, P., a kol. Pracovní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2011.

JOUZA, L., Ochrana osobních práv zaměstnance. Bulletin advokacie, č. 6/2008. s.13-19.

KUDRNA, K., Přípustnost inominálních a smíšených smluv v českém právu soukromém. In: Právní rozhledy 9, 2011, č. 11.

MORÁVEK, J., Autonomie vůle, ochrana slabší strany a profesionální sport. In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6.

PICHRT, J., (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6.

PICHRT, J., Profesionální sportovec zaměstnancem. In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6.

ŠTEFKO, M., Fotbal a hokej výkonem závislé práce s přihlédnutím k německé úpravě. In: PICHRT, J. (ed.) Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 288 s. ISBN 978-80-7478-655-6.

ŘEHÁK, L. Výkon činnosti profesionálního fotbalového hráče. Česká společnost sportovního práva z.s. dostupné na: <http://www.casl.cz/sportovne-pravni-temata/pravni-postaveni-sportovce/31-vykon-cinnosti-profesionalniho-fotbaloveho-hrace>, 22. 3. 2015;

STRÁNSKÝ, J., Pojem závislá práce a jeho význam pro vymezení předmětu pracovního práva. In: Závislá práce a její podoby. Brno: Masarykova univerzita. 2012.

ŠTEFKO, M., Výkon závislé a nelegální práce. PF UK v Praze 2013.

T.M.C. Asser Institut. Promoting the Social Dialogue in European Professional Football Candidate Countries- Budget Heading B3-4000.